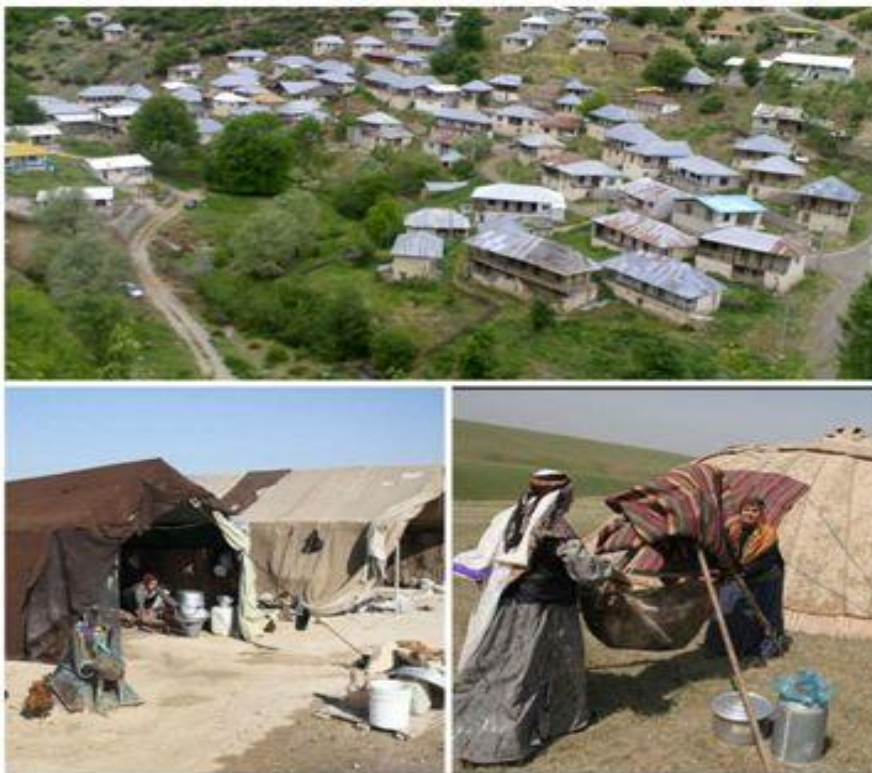

بررسی امور مسکن، عمران شهری و روستایی در لایحه بودجه ۱۴۰۰

مرکز پژوهش‌های توسعه و آینده‌نگری

گروه پژوهشی نظام‌های نوین برنامه‌ریزی، بودجه‌ریزی و مدل‌سازی

مجموعه گزارش شماره ۲۰۶

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

شناسه گزارش

عنوان	بررسی امور مسکن، عمران شهری و روستایی در لایحه بودجه ۱۴۰۰
کد شناسه	۹۹-۹-۱۰۲۵۴
گروه پژوهشی	گروه پژوهشی نظام‌های نوین برنامه‌ریزی، بودجه‌ریزی و مدل‌سازی
پدیدآورنده	وحید سعیدیان
همکاران	محمد رضا نقدی‌زاده- محسن دهقان منشادی- سید جواد زمانی
ناظر علمی	اکبر رحمانی
ناشر	مرکز پژوهش‌های توسعه و آینده‌نگری
تاریخ انتشار	دی ماه ۱۳۹۹
طراح جلد	پدرام حاجی اسمعیلی
مطالب این گزارش لزوماً بیانگر نظر رسمی سازمان برنامه و بودجه کشور و مرکز پژوهش‌های توسعه و آینده‌نگری نیست.	
حقوق معنوی اثر به پدیدآورندگان و حقوق مادی آن، به مرکز پژوهش‌های توسعه و آینده‌نگری سازمان برنامه و بودجه کشور تعلق دارد و استفاده از آن با ذکر مأخذ بلامانع است.	
آدرس: تهران- خیابان نجات‌اللہی- خیابان سپند شرقی- پلاک ۱۶ شماره‌های تماس ۰۲۱-۴۳۳۰۶۰۰۰ شماره پیام‌رسان ۰۹۹۲۱۵۷۵۸۴۳	
https://www.dfrc.ir/	

فهرست مطالب

عنوان	صفحه
خلاصه مدیریتی	أ
مقدمه	۱
۱- کلیات بودجه	۳
۲- وضعیت مسکن و عمران شهری	۶
۳- وضعیت اعتبارات امور مسکن، عمران شهری و روستایی در لایحه بودجه سال ۱۴۰۰	۸
۳-۱- جهت گیری های امور در لایحه بودجه	۸
۳-۲- وضعیت درآمدهای دستگاه های مجری	۹
۳-۳- وضعیت اعتبارات هزینه ای دستگاه های مجری	۹
۳-۴- بودجه شرکت های دولتی	۱۰
۳-۵- وضعیت اعتبارات تملک دارایی های سرمایه ای	۱۳
۳-۵-۱- اعتبارات تملک دارایی های سرمایه ای پیوست ۱ لایحه بودجه	۱۳
۳-۵-۲- اعتبارات تملک دارایی های سرمایه ای در ردیف های متفرقه	۲۱
۴- اهداف کمی مورد انتظار	۲۳

فهرست جداول

صفحه	عنوان
۳	جدول ۱: وضعیت کلیات بودجه.....
۴	جدول ۲: وضعیت منابع بودجه عمومی دولت.....
۵	جدول ۳: وضعیت مصارف بودجه عمومی دولت.....
۶	جدول ۴: شاخص های کلیدی فصل آب و فاضلاب در سال های برنامه ششم توسعه.....
۷	جدول ۵: وضعیت شاخص های کلیدی حمل و نقل شهری در سال های برنامه ششم توسعه.....
۷	جدول ۶: وضعیت شاخص های کلیدی حمل و نقل شهری در سال های برنامه ششم توسعه.....
۹	جدول ۷: اعتبارات هزینه ای سازمان شهرداری ها و دهیاری های کشور.....
۱۰	جدول ۸: درآمد-هزینه شرکت مادر تخصصی آب و فاضلاب کشور.....
۱۱	جدول ۹: درآمد-هزینه شرکت های دولتی در بخش مسکن و عمران شهری.....
۱۴	جدول ۱۰: وضعیت اعتبارات فصل آب و فاضلاب به تفکیک برنامه.....
۱۶	جدول ۱۱: اعتبار ابلاغی در سال ۱۳۹۹ از محل تبصره ۱۹ جهت واگذاری طرح ها.....
۱۷	جدول ۱۲: برنامه واگذاری طرح های آب و فاضلاب به بخش خصوصی در سال ۱۴۰۰.....
۱۸	جدول ۱۳: وضعیت اعتبارات تملک دارایی های سرمایه ای بخش مسکن و عمران شهری به تفکیک فصل و برنامه.....
۲۲	جدول ۱۴: اعتبارات تملک دارایی های سرمایه ای امور مسکن، عمران شهری و روستایی در جدول ۷-۱ لایحه بودجه.....
۲۲	جدول ۱۵: اعتبارات تملک دارایی های سرمایه ای امور مسکن، عمران شهری و روستایی در جدول لایحه بودجه.....
۲۴	جدول ۱۶: تصفیه خانه های فاضلاب افتتاح شده و قابل افتتاح در سال ۱۳۹۹.....
۲۴	جدول ۱۷: تصفیه خانه های فاضلاب قابل افتتاح در سال ۱۴۰۰.....

فهرست شکل‌ها

صفحه	عنوان
۳	شکل ۱: سهم بودجه عمومی دولت و بودجه شرکت‌ها در منابع و مصارف لایحه بودجه ۱۴۰۰ و قانون بودجه سال گذشته....
۴	شکل ۲: سهم اجزای مختلف از منابع بودجه عمومی دولت.....
۵	شکل ۳: سهم اجزای مختلف مصارف بودجه عمومی در لایحه ۱۴۰۰.....
۱۳	شکل ۴: سهم امور مسکن، عمران شهری و روستایی از اعتبارات تملک دارایی‌های سرمایه‌ای امور ده‌گانه.....
۱۵	شکل ۵: سهم استان‌ها از اعتبارات فصل آب و فاضلاب.....
۱۶	شکل ۶: سهم اعتبارات استانی و ملی در فصل آب و فاضلاب.....
۱۹	شکل ۷: اعتبارات دستگاه‌های اصلی در بخش عمران شهری.....

خلاصه مدیریتی

اعتبارات هزینه‌ای امور مسکن، عمران شهری و روستایی در لایحه بودجه سال ۱۴۰۰ معادل ۲،۸۸۴ میلیارد ریال و اعتبارات تملک دارایی‌های سرمایه‌ای ۷۶،۸۶۹ میلیارد ریال است. در این سهم امور مسکن، عمران شهری و روستایی از اعتبارات تملک سرمایه‌ای امور ده‌گانه، ۱۱ درصد بوده است که نسبت به سال گذشته ۲۴ درصد افزایش یافته است. فصل آب و فاضلاب و فصل توسعه و خدمات شهری و روستایی بیشترین اعتبارات این امور را به خود اختصاص داده‌اند.

□ آب و فاضلاب

بودجه فصل آب و فاضلاب در سال ۱۳۹۹، معادل ۲۳،۱۰۵ میلیارد ریال بوده که این رقم در لایحه بودجه سال ۱۴۰۰ با ۳۱ درصد افزایش نسبت به اعتبار مصوب به سال گذشته، به رقم ۳۰،۱۵۵ میلیارد ریال رسیده است. این در حالی است که اعتبار مورد نیاز برای اتمام طرح آبرسانی روستایی ۱۵۰،۰۰۰ میلیارد ریال و برای اتمام سایر طرح‌های فصل، بالغ بر ۲۷۱،۰۰۰ میلیارد ریال است. میزان مطالبات طرح‌های فاضلاب تا پایان شهریورماه سال جاری ۲۳،۰۰۰ میلیارد ریال بود. بودجه فصل آب و فاضلاب در سال جاری، رشد ۳۱ درصدی نسبت به اعتبار مصوب سال گذشته داشته، اما جهت‌گیری‌های کلی فصل تغییر قابل توجهی نداشته است.

□ مسکن و عمران شهری

بودجه فصل مسکن در سال ۱۴۰۰ نسبت به سال قبل ۶ درصد و بودجه فصل توسعه و خدمات شهری، روستایی و عشایری ۲۵ درصد رشد داشته است. اما بر اساس اولویت‌های بخش از توزیع یکسانی برخوردار نبوده، ضمن آن که طرح‌هایی همانند مسکن محرومان از اعتبارات موضوع تبصره (۱۴) و بازآفرینی شهری با استفاده از منابع تبصره (۱۸) لایحه بودجه سال ۱۴۰۰ تأمین اعتبار شده که خارج از سقف اعتبارات این فصل است.

در توزیع اعتبارات بخش مسکن و عمران شهری لایحه بودجه سال ۱۴۰۰، با توجه به اولویت‌های بخش نسبت به تأمین اعتبار و حمایت از برنامه‌ها و پروژه‌های اولویت‌دار بخش به شرح ذیل اقدام شده است:

الف- کمک به تجهیز و ساماندهی پسماند

با استفاده از منابع مندرج در بند (و) تبصره ۶ لایحه بودجه مقرر است وزارت کشور (سازمان شهرداری‌ها و دهیاری‌های کشور) با همکاری شهرداری‌ها نسبت به اجرای پروژه‌های مدیریت و ساماندهی پسماندها در کل کشور اقدام کند. به‌منظور مدیریت پسماندها در استان‌های ساحلی کشور، شماره ۱۵۰۲۰۰۱۰۰۳ با عنوان «کمک به تجهیز و ساماندهی پسماندهای استان‌های ساحلی» در قانون بودجه لحاظ شده و رقمی بالغ بر

۳,۰۵۰ میلیارد ریال نیز برای آن پیش‌بینی شده است. با تخصیص اعتبار صورت گرفته به این طرح در سال‌های ۱۳۹۸ و ۱۳۹۹ و اعتبار پیش‌بینی شده برای آن در سال ۱۴۰۰ مقرر است علاوه بر بهره‌برداری از نیروگاه‌های تبدیل مواد به انرژی در شهرهای نوشهر و ساری، سایر مراکز مدیریت پسماند در این استان‌ها نیز تا حد زیادی ارتقا یابد. لازم به ذکر است که تمام موارد فوق منوط به اصلاح وضعیت ضعیف مدیریت پسماند در شهرهای کشور است؛ در غیر این صورت، صرفاً با افزایش تخصیص اعتبارات مشکل پسماند رفع نخواهد شد.

ب- توسعه ناوگان حمل‌ونقل عمومی

با توجه به افزایش سن ناوگان حمل‌ونقل عمومی در سال ۱۳۹۹ نسبت به بازسازی ۵ هزار دستگاه اتوبوس در بیش از ۶۵ شهر کشور با استفاده از منابع تبصره ۱۸ قانون بودجه، اقدام شده است ضمن آن‌که برای تهیه و خرید اتوبوس بیش از ۱۴,۹۰۰ میلیارد ریال از محل بند (د) تبصره ۵ قانون بودجه ۱۳۹۸ برای ۱۳ شهر با تضمین بازپرداخت ۵۰ درصد از محل بودجه عمومی و ۵۰ درصد از محل منابع داخلی شهرداری اقدام شده است. در لایحه بودجه سال ۱۴۰۰ با افزایش اعتبار طرح شماره ۱۵۰۲۰۰۲۰۱۵ با عنوان «کمک به توسعه و نوسازی ناوگان حمل‌ونقل عمومی» به ۵۰۰۰ میلیارد ریال تمهیدات لازم به‌منظور بازسازی و توسعه ناوگان حمل‌ونقل عمومی فراهم شده، ضمن آن‌که تدابیر لازم در قالب بند (د) تبصره ۵ نیز پیش‌بینی شده است.

ج- توسعه شبکه حمل‌ونقل ریلی شهری و حومه‌ای

احداث و بهره‌برداری از حمل‌ونقل حومه شهری ضمن افزایش ایمنی و بهبود ترافیک در کاهش تراکم جمعیتی و تنوع بازار مسکن مؤثر بوده و به این خاطر از اولویت ویژه‌ای برخوردار است. در سال ۱۳۹۸ قطار حومه‌ای کلان‌شهر کرج به شهر جدید هشتگرد به طول ۲۵ کیلومتر افتتاح شد و مقرر است در سال ۱۴۰۰ با تأمین اعتبار نسبت به بهره‌برداری از قطار حومه‌ای به شهر جدید پرند حداقل فرودگاه امام خمینی (ره) تا شهر جدید پرند به طول ۱۸ کیلومتر و قطار حومه‌ای اصفهان به شهر جدید بهارستان به طول ۱۳ کیلومتر مورد بهره‌برداری قرار گیرد.

در خصوص حمل‌ونقل ریلی شهری با استفاده از منابع مندرج در قالب بند (د) تبصره ۵ قانون بودجه موضوع اوراق مشارکت اسلامی با تضمین بازپرداخت از محل بودجه عمومی و مابقی آن از محل منابع داخلی شهرداری، نسبت به تأمین اعتبار اقدام شده است. طی سال‌های ۱۳۹۲ تا ۱۳۹۸ با انتشار اوراق مشارکت به مبلغ ۱۴۴,۳۰۰ میلیارد ریال اقدام شده است. مطابق برنامه‌های اعلامی مقرر است در سال ۱۴۰۰ نسبت به بهره‌برداری و تکمیل خطوط و ایستگاه‌های شبکه حمل‌ونقل ریلی شهری در شهر تهران به میزان ۳۱,۵ کیلومتر و ۱۰ ایستگاه (باقی ایستگاه‌ها به تعداد ۲۱ ایستگاه به صورت عبوری) و در سایر کلان‌شهرها (مشهد، کرج) به میزان ۱۵ کیلومتر و تعداد ۱۱ ایستگاه به بهره‌برداری خواهند رسید. این در حالی است که سایر کلان‌شهرها (شیراز، اصفهان و تبریز) نیز شامل افزایش پیشرفت فیزیکی در خطوط ۲ آن‌ها خواهیم بود.

د- مسکن و بازآفرینی شهری

به استناد ماده ۵۹، ۶۱ و ماده ۲۷ قانون برنامه ششم توسعه تلاش شده است که فرایند استفاده از ظرفیت‌های درونی موجود در داخل بافت فرسوده برای تأمین مسکن و افزایش سرانه‌های شهری مورد نظر قرار گیرد؛ بنابراین، پروژه‌های محرک توسعه محلات در اولویت است.

همچنین برای بهبود این فرایند، پیشنهاد ردیف مستقل در پیوست شماره یک لایحه بودجه سال ۱۴۰۰، با تأیید کمیسیون ماده (۲۳) برای درج در قانون بودجه فراهم شد؛ که این امر باعث سرعت بخشیدن به عملیات اجرایی پروژه‌های روبنایی، زیربنایی و ارتقای فضاهای شهری همزمان با نوسازی و بهسازی و ایمن‌سازی مسکن خواهد شد. ردیف‌هایی که در بودجه ۱۴۰۰ پیش‌بینی شده است شامل:

- مطالعه و کمک به بهسازی و نوسازی بافت فرسوده شهری

- ساماندهی سکونتگاه‌های غیررسمی

- ساماندهی و بهسازی بافت‌های ناکارآمد شهری و روستایی محدوده‌ها و حریم شهری بافت‌های فرسوده در معرض خطر

حمایت از مسکن در بافت ناکارآمد شهری با استفاده از منابع تبصره ۱۸ قانون بودجه سال‌های ۱۳۹۸ و ۱۳۹۹ بیش از ۱۵،۰۷۸ میلیارد ریال در قالب وجوه اداره شده (مبلغ ۹،۰۷۸ میلیارد ریال برای نوسازی مسکن و ۶،۰۰۰ میلیارد ریال برای اجرای پروژه‌های زیربنایی و روبنایی) اختصاص یافته است. با تکمیل خدمات زیربنایی اولیه برای بیش از ۲۷۶ هزار مسکن مهر این طرح در سال ۱۴۰۰ تکمیل و خاتمه می‌یابد و با هماهنگی‌های وزارت راه و شهرسازی در خصوص اجرای طرح اقدام ملی مسکن، تأمین زیربناهای این طرح از اولویت برخوردار خواهد بود. در این راستا نسبت به تأمین ۱۰ هزار میلیارد ریال در جدول شماره ۹ لایحه بودجه سال ۱۴۰۰ کل کشور اقدام شده است.

در قالب طرح تأمین مسکن محرومان، بیش از ۹۰ هزار واحد مسکونی در منطق روستایی و محروم کشور توسط بنیاد مسکن انقلاب اسلامی و کمیته امداد امام خمینی (ره) برای خانوارهای تحت پوشش سازمان حمایتی با استفاده از منابع موضع تبصره ۱۴ قانون بودجه در دست اقدام بوده و تاکنون بیش از ۲۲ هزار واحد مسکونی فوق به بهره‌برداری رسیده است.

مقدمه

امور مسکن، عمران شهری و روستایی متشکل از سه حوزه اصلی مسکن، عمران شهری و آب و فاضلاب است که هر یک از این حوزه‌ها از اهمیت ویژه‌ای در کشور برخوردار است.

عمران شهری و روستایی یکی از مؤلفه‌های اصلی و اثرگذار در توسعه ملی است. مقوله‌های مهمی نظیر مسکن، تأمین آب، حمل‌ونقل، انرژی، رفاه و تأمین اجتماعی، حوادث غیرمترقبه و ... در بستر کانون‌های جمعیتی اتفاق می‌افتد. از طرفی مسائل مربوط به مدیریت و عمران شهری و روستایی از ماهیت فرابخشی برخوردار بوده و ابعاد مختلفی را شامل می‌شود. مشکلات فیزیکی و کالبدی مانند شکل‌گیری سکونتگاه‌های غیررسمی و حاشیه‌نشینی، مشکل بافت‌های فرسوده، بلندمرتبه‌سازی و مشکلات ناشی از آن در محیط‌های شهری، عوارض زیست‌محیطی اعم از آلودگی آب، هوا، خاک و آلودگی‌های صوتی، عوارض سیاسی، اجتماعی و اقتصادی نظیر بیکاری، فقر، ناهنجاری‌های اجتماعی و جرائم شهری از عمده مسائلی است که اهمیت توجه ویژه به مدیریت شهری و روستایی در برنامه‌ریزی کلان کشور را به اثبات می‌رساند.

اقلیم خشک و نیمه‌خشک ایران، میزان کم بارندگی سالیانه، پراکنش نامناسب آن و بیلان منفی برداشت از منابع آب‌های زیرزمینی، افزایش جمعیت و الگوی نامناسب شهرنشینی و مراکز سکونت‌گاهی و نوع و شیوه تولید محصولات زراعی از منظر سازگاری با اقلیم سبب شده است مقوله تأمین، توزیع، بهره‌وری و مصرف آب در کشور ایران از اهمیت ویژه‌ای برخوردار باشد. نه تنها در ایران، بلکه در هزاره سوم، نقش آب در توسعه همه کشورها و مناطق مختلف جهان بیش از پیش اهمیت یافته است. اکنون کمبود آب، این مایه حیات، پس از چالش رشد جمعیت، به‌عنوان دومین چالش در جهان مطرح است. سه عامل مهم استقلال سیاسی و اقتصادی، خودکفایی و اقتدار سیاسی بستگی فراوانی به حوزه‌های آب، خاک و غذا دارند و بنابراین کم‌آبی می‌تواند بر خاک، غذا، اقتصاد و حتی سیاست تأثیرگذار باشد. میلیاردها نفر در سراسر جهان، به‌ویژه در مناطق کم‌آب، نگران سرنوشت و آینده آب و دسترسی به آن هستند.

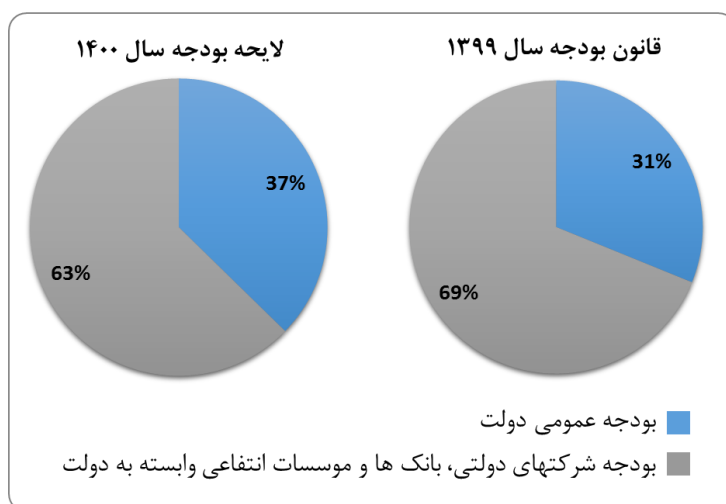
سامانه فاضلاب نیز به دلیل گستردگی و حساسیت بالای بهداشتی و زیست‌محیطی یکی از زیرساخت‌های حیاتی بوده که جزء دستورالعمل‌های سازمان حفاظت محیط‌زیست و از شروط اولیه اجتماعات متمدن شهری است. نبود سیستم صحیح جمع‌آوری و دفع فاضلاب‌های بهداشتی و صنعتی یا به وجود آمدن اختلال در عملکرد صحیح آن می‌تواند سبب پخش فاضلاب در شهر، نفوذ فاضلاب به آب‌های زیرزمینی، آلوده شدن منابع

تأمین آب شرب شهر، آلودگی معابر شهری، بالا رفتن احتمال سرایت بیماری‌های گوناگون، ایجاد بو، تکثیر حشرات موذی و ... شود.

در این گزارش پس از بیان ویژگی‌های کلان لایحه بودجه سال ۱۴۰۰ و وضعیت موجود آب و فاضلاب و مسکن و عمران شهری، به تشریح وضعیت اعتبارات هزینه‌ای و تملک دارایی‌های سرمایه‌ای امور مسکن، عمران شهری و روستایی پرداخته شده است.

۱- کلیات بودجه

لایحه بودجه پیشنهادی در سال ۱۴۰۰ متشکل از دو بخش بودجه عمومی دولت و بودجه شرکت‌های دولتی، بانک‌ها و مؤسسات انتفاعی وابسته به دولت است که در مجموع و پس از کسر ارقامی که دو بار منظور شده، منابع و مصارف بودجه به عدد ۲۴،۳۵۷،۰۷۹ میلیارد ریال رسیده که نسبت به بودجه مصوب سال ۱۳۹۹، ۲۰ درصد افزایش یافته است. سهم بودجه عمومی دولت در این لایحه ۳۷ درصد از کل بودجه و سهم بودجه شرکت‌های دولتی، بانک‌ها و مؤسسات وابسته به دولت، ۶۳ درصد است که نسبت به قانون بودجه سال گذشته ۶ درصد تغییر کرده است. در سهم بودجه عمومی دولت و بودجه شرکت‌ها در منابع و مصارف لایحه پیشنهادی و قانون بودجه سال گذشته به نمایش گذارده شده است.

شکل ۱: سهم بودجه عمومی دولت و بودجه شرکت‌ها در منابع و مصارف لایحه بودجه ۱۴۰۰ و قانون بودجه سال گذشته
منبع: لایحه بودجه سال ۱۴۰۰

منابع و مصارف بودجه عمومی دولت در لایحه بودجه پیشنهادی برابر با ۹،۲۹۸،۲۱۷ میلیارد ریال بوده که نسبت به قانون بودجه سال گذشته رشد ۴۳ درصدی داشته و بودجه شرکت‌های دولتی، بانک‌ها و مؤسسات انتفاعی وابسته به دولت ۱۵،۶۱۹،۵۷۱ میلیارد ریال بوده که ۹ درصد نسبت به سال گذشته رشد داشته است.
(۰)

جدول ۱: وضعیت کلیات بودجه

رشد	لایحه ۱۴۰۰	مصوب ۱۳۹۹	عنوان
۴۳٪	۹،۲۹۸،۲۱۷	۶،۴۹۸،۰۹۴	منابع و مصارف بودجه عمومی دولت
۹٪	۱۵،۶۱۹،۵۷۱	۱۴،۳۶۳،۲۶۵	بودجه شرکت‌های دولتی، بانک‌ها و مؤسسات انتفاعی وابسته به دولت
۶٪-	۵۶۰،۷۰۹	۵۹۴،۸۲۴	کسر می‌شود ارقامی که دو بار منظور شده است
۲۰٪	۲۴،۳۵۷،۰۷۹	۲۰،۲۶۶،۵۳۵	مجموع

منبع: لایحه بودجه سال ۱۴۰۰ (میلیارد ریال)

وضعیت منابع بودجه عمومی دولت در جدول ۲ نشان داده شده است. در لایحه بودجه، منابع بودجه عمومی دولت شامل درآمدها، واگذاری دارایی‌های سرمایه‌ای، مالی و درآمدهای اختصاصی دولت است که در مجموع ۹,۲۹۸,۲۱۷ میلیارد ریال بوده و نسبت به سال گذشته ۴۳ درصد افزایش یافته است. در لایحه بودجه پیشنهادی، واگذاری دارایی‌های سرمایه‌ای و مالی بیشترین رشد را داشته که به ترتیب ۱۱۰ درصد و ۷۱ درصد نسبت به سال گذشته افزایش یافته است. در لایحه بودجه پیشنهادی، پیش‌بینی شده است درآمدهای اختصاصی نسبت به قانون بودجه سال گذشته ۱۲ درصد افزایش یافته و به رقم ۸۸۴,۷۹۰ میلیارد ریال برسد.

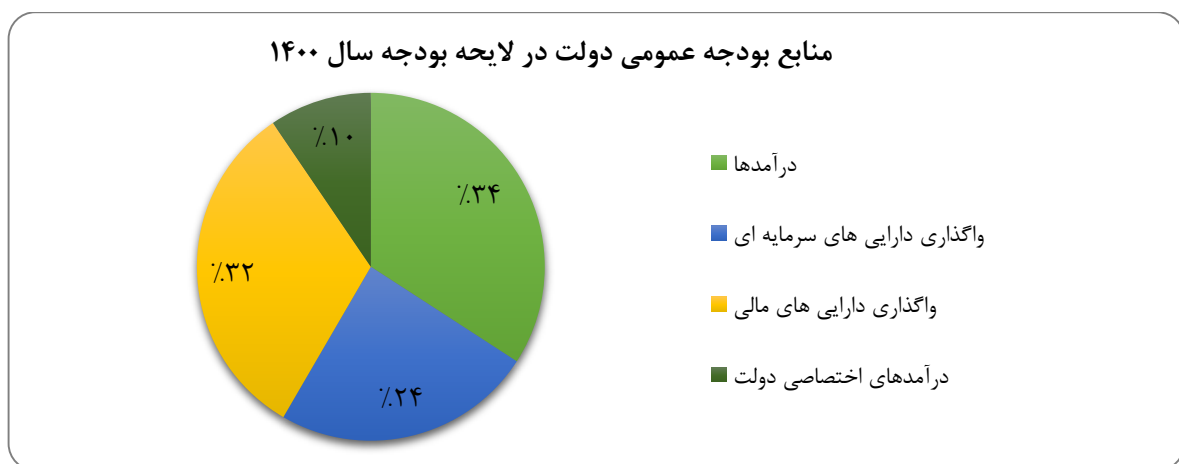
جدول ۲: وضعیت منابع بودجه عمومی دولت

عنوان	مصوب ۱۳۹۹	لایحه ۱۴۰۰	نرخ رشد
درآمدها	۲,۸۸۷,۹۹۲	۳,۱۷۵,۹۵۸	۱۰٪
واگذاری دارایی‌های سرمایه‌ای	۱,۰۷۴,۸۹۵	۲,۲۵۳,۷۲۰	۱۱۰٪
واگذاری دارایی‌های مالی	۱,۷۴۷,۲۵۰	۲,۹۸۴,۷۵۰	۷۱٪
درآمدهای اختصاصی دولت	۷۸۷,۹۵۸	۸۸۴,۷۹۰	۱۲٪
منابع بودجه عمومی دولت	۶,۴۹۸,۰۹۴	۹,۲۹۸,۲۱۷	۴۳٪

(ارقام به میلیارد ریال)

منبع: لایحه بودجه سال ۱۴۰۰

همان‌طور که در شکل ۲ مشاهده می‌شود در لایحه بودجه پیشنهادی درآمدها ۳۴ درصد، واگذاری دارایی‌های سرمایه‌ای ۲۴ درصد، واگذاری دارایی‌های مالی ۳۲ درصد و درآمدهای اختصاصی دولت ۱۰ درصد از منابع بودجه عمومی دولت را تشکیل می‌دهد.

شکل ۲: سهم اجزای مختلف از منابع بودجه عمومی دولت

منبع: لایحه بودجه سال ۱۴۰۰

وضعیت مصارف بودجه عمومی دولت در ۰ ارائه شده است. بخش هزینه‌های عمومی دولت در لایحه بودجه پیشنهادی برابر با ۶،۳۷۰،۱۱۷ میلیارد ریال و هزینه‌ها از محل درآمدهای اختصاصی دولت ۸۲۸،۲۱۲ میلیارد ریال است که نسبت به سال گذشته به ترتیب ۴۶ درصد و ۱۰ درصد افزایش یافته است. تملک دارایی‌های سرمایه‌ای از محل عمومی برابر با ۱،۰۴۰،۳۱۱ میلیارد ریال و از محل درآمدهای اختصاصی دولت برابر با ۵۶،۵۷۸ میلیارد ریال است که نسبت به سال گذشته به ترتیب ۱۸ درصد و ۶۲ درصد افزایش یافته است. تملک دارایی‌های مالی با ۱،۰۰۳،۰۰۰ میلیارد ریال در لایحه بودجه پیشنهادی نسبت به سال گذشته ۱۱۳ درصد رشد داشته است.

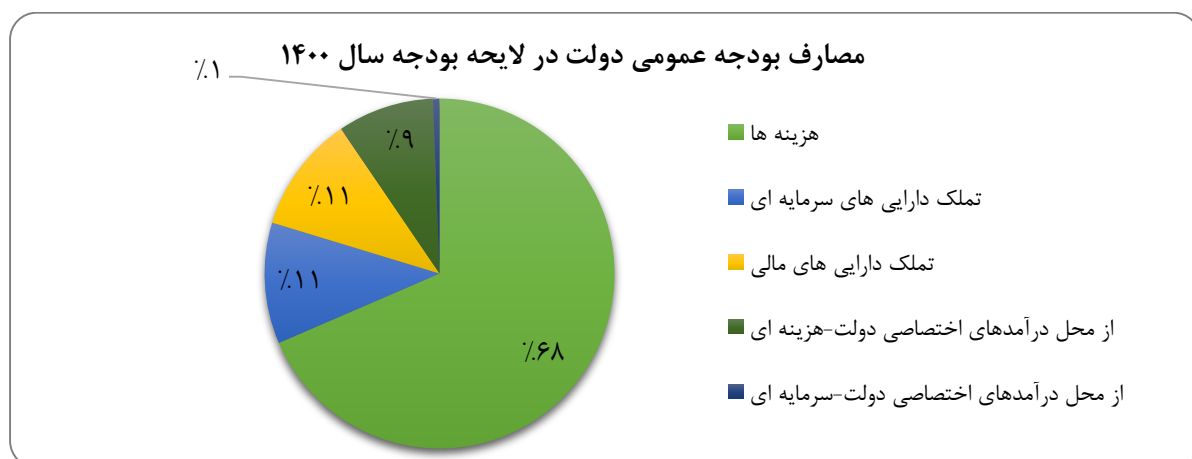
جدول ۳: وضعیت مصارف بودجه عمومی دولت

عنوان	مصوب ۱۳۹۹	لایحه ۱۴۰۰	نرخ رشد
هزینه‌ها	۴،۳۶۰،۳۱۶	۶،۳۷۰،۱۱۷	۴۶٪
تملك دارایی‌های سرمایه‌ای	۸۷۹،۸۲۱	۱،۰۴۰،۳۱۱	۱۸٪
تملك دارایی‌های مالی	۴۷۰،۰۰۰	۱،۰۰۳،۰۰۰	۱۱۳٪
از محل درآمدهای اختصاصی دولت- هزینه‌ای	۷۵۳،۱۳۵	۸۲۸،۲۱۲	۱۰٪
از محل درآمدهای اختصاصی دولت- سرمایه‌ای	۳۴،۸۲۲	۵۶،۵۷۸	۶۲٪
مصارف بودجه عمومی دولت	۶،۴۹۸،۰۹۴	۹،۲۹۸،۲۱۷	۴۳٪

ارقام به میلیارد ریال

منبع: لایحه بودجه سال ۱۴۰۰

سهم اجزای مختلف مصارف بودجه عمومی در لایحه ۱۴۰۰ در شکل ۳ به نمایش گذارده شده است. مصارف بودجه عمومی دولت متشکل از ۶۸ درصد هزینه‌ها، ۱۱ درصد تملک دارایی‌های سرمایه‌ای، ۱۱ درصد تملک دارایی‌های مالی، ۹ درصد از محل درآمدهای اختصاصی دولت- هزینه‌ای و ۱ درصد از محل درآمدهای اختصاصی دولت- سرمایه‌ای است.

شکل ۳: سهم اجزای مختلف مصارف بودجه عمومی در لایحه ۱۴۰۰

منبع: لایحه بودجه سال ۱۴۰۰

۲- وضعیت مسکن و عمران شهری

شاخص‌های کلیدی امور مسکن، عمران شهری و روستایی به تفکیک بخش‌های آب و فاضلاب، عمران شهری و حمل و نقل شهری در ادامه بیان شده است.

فصل آب و فاضلاب

صنعت آب و فاضلاب کشور در برنامه ششم توسعه، چشم‌اندازهای مطلوب خود را تعریف کرده است که مهم‌ترین رئوس آن، دسترسی و برخورداری ۹۹/۸٪ جمعیت شهری و ۹۳٪ جمعیت روستایی کشور به آب شرب بهداشتی، دسترسی و برخورداری ۵۱٪ جمعیت شهری و ۳/۸٪ جمعیت روستایی به سامانه‌های جمع‌آوری و تصفیه فاضلاب است. مسلماً دسترسی به این چشم‌انداز نیازمند برنامه‌ای مدون جهت راهبردی کردن روش‌های نیل به اهداف تعیین شده است که در اولویت آن توجه به توسعه پایدار با محوریت منابع آب و جامع‌نگری در بهره‌برداری از تأسیسات آب و فاضلاب قرار دارد. در جدول ۴:۴ ادامه شاخص‌های کلیدی فصل آب و فاضلاب ارائه می‌شود.

جدول ۴: شاخص‌های کلیدی فصل آب و فاضلاب در سال‌های برنامه ششم توسعه

عنوان	واحد	۱۳۹۵	۱۳۹۶	۱۳۹۷	۱۳۹۸	نرخ رشد
آبرسانی به شهرها، روستاها و صنایع	میلیون مترمکعب در سال	۲۶۵،۶	۱۲۸،۹۵	۳۰۱،۵	۳۰۴	۱۴٪
جمعیت تحت پوشش شبکه آب شهری	درصد	۹۹،۳۲	۹۹،۴۶	۹۹،۶	۹۹،۸۲	۱٪
جمعیت بهره‌مند از آب آشامیدنی سالم (بالای ۲۰ خانوار)	درصد	۷۲،۷۶	۷۴،۰۹	۷۵،۰۲	۷۵،۹۵	۴٪
جمعیت تحت پوشش شبکه فاضلاب شهری	درصد	۴۶،۸۱	۴۸،۹	۵۰،۸	۵۲،۴	۱۲٪
جمعیت روستایی برخوردار از سیستم مدرن فاضلاب (بالای ۲۰ خانوار)	درصد	۰،۳۵	۰،۴۵	۰،۴۸	۰،۴۹	۴۰٪
کاهش آب بدون درآمد به میزان حداقل ۰،۵ درصد در هر سال	درصد	۲۵،۵	۲۴،۸	۲۴،۸	۲۴،۴	۴-٪
کاهش متوسط مصرف هر واحد خانگی	لیتر به ازاء هر واحد خانگی در روز	۴۴۸	۴۵۰	۴۴۳	۴۳۲	۴-٪

منبع: وزارت نیرو

حمل و نقل شهری

طی سال‌های برنامه ششم توسعه در حوزه حمل و نقل شهری، شاخص سهم حمل و نقل عمومی کلانشهرها، ۱۸ درصد افزایش و شاخص طول خطوط مترو در کشور، ۵۷ درصد افزایش یافته است. وضعیت شاخص‌های کلیدی حمل و نقل شهری طی سال‌های برنامه ششم توسعه در جدول ۵: ارائه شده است.

جدول ۵: وضعیت شاخص‌های کلیدی حمل و نقل شهری در سال‌های برنامه ششم توسعه

۱۳۹۸	۱۳۹۷	۱۳۹۶	۱۳۹۵	واحد	عنوان هدف کمی
۷۳	۵۴	۵۷	۵۵	درصد	سهم حمل و نقل عمومی کلانشهرها
۱۱	۷,۲	۸	۹	سال	کاهش متوسط عمر ناوگان اتوبوسرانی
۳۳۸	۳۰۹	۲۹۰	۲۱۵	کیلومتر	توسعه مترو
۱۰۰	۴۳,۵	۴۷	۴۶	درصد	افزایش سهم حمل و نقل عمومی در شهرهای کشور
۱۰۰	۴۳,۵	۴۷	۴۶	درصد	افزایش سهم حمل و نقل عمومی از کل سفرهای موتوری در شهرهای کشور
۷,۱	۱۰	۹	۱۱	سال	کاهش متوسط عمر ناوگان تاکسیرانی
۲,۹۵	۲,۹۵	۲,۶	۲,۵	تن بر نفر	کاهش سهم حمل و نقل شهری از تولید آلاینده‌های هوا (گازهای گلخانه‌ای)

منبع: وزارت کشور و وزارت راه و شهرسازی

عمران شهری

وضعیت شاخص‌های کلیدی عمران شهری طی سال‌های برنامه ششم توسعه در جدول ۶: نشان داده شده است.

جدول ۶: وضعیت شاخص‌های کلیدی حمل و نقل شهری در سال‌های برنامه ششم توسعه

۱۳۹۸	۱۳۹۷	۱۳۹۶	۱۳۹۵	واحد	عنوان هدف کمی
۱۰۰	۳۰	۲۰	-	میلیون مترمکعب	جداسازی مصارف فضای سبز شهرداری از آب شرب در شهرهای بالای ۱۰۰ هزار مشترک
۱۰۰	۳۰	۲۶	۱۵	درصد	ساماندهی محل‌های دفن پسماندهای با ظرفیت بیش از ۵۰ تن در روز
۸۶	۳۰	-	۱۹	درصد	افزایش میزان بازیافت مواد و انرژی
۱۲	۱۳	۱۲	۱۱,۸	مترمربع	افزایش سرانه کل فضای سبز شهری
۱۰۰	۴۰	۳۵	۲۵	درصد	بهبود مکانیزاسیون جمع‌آوری پسماند
۱۰۰	۲۲	۲۲	-	درصد	افزایش میزان بازیافت مواد و انرژی به میزان ۲۰ درصد پسماندهای تولیدی
۷۶	۱۳	۱۰	۵	درصد	گسترش دفن بهداشتی پسماند
۵۹	۱۳	۱۱	۴,۵	درصد	افزایش میزان تفکیک از مبدأ
۹۲۴	۹۲۴	۷۱۰	۶۰۰	تعداد	تجهیز پایگاه‌های آتش‌نشانی

منبع: وزارت کشور

۳- وضعیت اعتبارات امور مسکن، عمران شهری و روستایی در لایحه بودجه سال ۱۴۰۰

۳-۱- جهت‌گیری‌های امور در لایحه بودجه

جهت‌گیری امور مسکن، عمران شهری و روستایی عبارتند از:

الف) لزوم کاهش نقش دولت در اجرای طرح‌های عمرانی، تنوع‌بخشی به منابع مالی و واگذاری طرح‌های فاضلاب به بخش خصوصی به‌منظور اجرای سریع‌تر و خودگردان شدن طرح‌ها و توسعه مشارکت عمومی خصوصی.

ب) اولویت‌بندی طرح‌های فاضلاب و هدفمند کردن هزینه‌کرد اعتبارات بر اساس اولویت‌بندی و افزایش بهره‌وری.

ج) تقویت اعتبارات طرح‌های قابل خاتمه و تصفیه‌خانه‌های قابل افتتاح تا پایان سال ۱۴۰۰.

د) تسریع در تکمیل طرح‌های تملک‌دارایی‌های سرمایه‌ای با رویکرد پیشرفت متوازن و فراگیر.

ه) توجه ویژه به شهرهایی که فقدان، عدم تکمیل و یا کارکرد نامناسب تأسیسات فاضلاب منجر به معضل زیست‌محیطی و تنش‌های اجتماعی شده است از جمله شهرهای استان خوزستان، شهر بندرعباس، کرمانشاه، زابل و ...

و) تقویت اعتبارات شهرهای ساحلی با تراز آب بالا که امکان دفع فاضلاب از طریق چاه‌های جذبی میسر نبوده و به دلیل مجاورت با منابع آبی، شرایط جذب سرمایه بخش خصوصی نیز امکان‌پذیر نیست.

ز) ارتقای دانش و استفاده از دانش به روز در طراحی تصفیه‌خانه‌های فاضلاب و گذار از شیوه طراحی تصفیه‌خانه‌های فاضلاب به صورت متمرکز و بزرگ‌مقیاس به طراحی منطقه‌ای و کوچک‌مقیاس (احداث تصفیه‌خانه‌های فاضلاب به صورت منطقه‌ای یا محلی در شهرهای فاقد تأسیسات فاضلاب از جمله شهر مسجدسلیمان به صورت پایلوت).

- ساماندهی پسماندهای کشور با اولویت استان‌های ساحلی و کلان‌شهرها.

- تکمیل عملیات اولیه زیربنایی مسکن مهر و تحویل واحدهای باقی‌مانده و آغاز طرح اقدام ملی مسکن.

- تأمین مسکن محرومان برای خانوارهای تحت پوشش سازمان حمایتی.

- ساماندهی و بهسازی بافت‌های ناکارآمد شهری و روستایی محدوده‌ها و حریم شهری بافت‌های فرسوده در معرض خطر.

- کمک به توسعه و نوسازی ناوگان حمل و نقل عمومی در کلان‌شهرها.

- تسریع در تکمیل قطارهای شهری و حومه‌ای کلان‌شهرهای کشور.

۳-۲- وضعیت درآمدهای دستگاه‌های مجری

سازمان امور شهرداری‌ها و دهیاری‌های کشور دارای دو ردیف درآمدی در فرم ۱ لایحه بودجه است تحت عنوان‌های درآمد حاصل از چاپ، توزیع و فروش کتب و نشریات و واگذاری آنها و درآمد حاصل از جرائم موضوع ماده ۲۱ قانون مدیریت پسماند است که برای این سازمان در لایحه بودجه پیشنهادی، درآمدی برای سال ۱۴۰۰ پیش‌بینی نشده است.

۳-۳- وضعیت اعتبارات هزینه‌ای دستگاه‌های مجری

تنها دستگاهی که در امور مسکن، عمران شهری و روستایی دارای اعتبارات هزینه‌ای است، سازمان امور شهرداری‌ها و دهیاری‌های کشور است که وضعیت اعتبارات آن به تفکیک برنامه اجرائی در جدول ۷ ارائه شده است. مجموع اعتبارات هزینه‌ای سازمان شهرداری‌ها و دهیاری‌های کشور برابر با ۱,۰۶۹,۶۰۰ میلیون ریال است که نسبت به مصوب سال گذشته ۲۶ درصد افزایش یافته است. کل اعتبارات این سازمان از اعتبارات هزینه‌ای عمومی است.

جدول ۷: اعتبارات هزینه‌ای سازمان شهرداری‌ها و دهیاری‌های کشور

برنامه اجرایی	عملکرد ۱۳۹۸	مصوب ۱۳۹۹	برآورد ۱۴۰۰	نرخ رشد
برنامه ارائه خدمات شهری و روستایی	۳۹۰,۸۸۱	۸۰۱,۵۶۱	۹۹۸,۴۷۷	۲۵٪
برنامه نظارت و ارزیابی شهرداری‌ها و دهیاری‌ها	۲۴,۹۱۹	۳۱,۱۱۱	۴۹,۲۳۹	۵۸٪
برنامه آموزش فنی و مهارتی	۵,۵۳۸	۶,۹۱۴	۱۰,۹۴۱	۵۸٪
برنامه پژوهش‌های کاربردی	۵,۵۳۷	۶,۹۱۴	۱۰,۹۴۳	۵۸٪
مجموع اعتبارات دستگاه	۴۲۶,۸۷۵	۸۴۶,۵۰۰	۱,۰۶۹,۶۰۰	۲۶٪

(ارقام به میلیون ریال)

منبع: لایحه بودجه سال ۱۴۰۰

۳-۴- بودجه شرکت‌های دولتی

بودجه شرکت‌های این امور در دو بخش آب و فاضلاب و عمران شهری مورد بررسی قرار گرفته که در ادامه بیان شده است.

آب و فاضلاب

شرکت‌های آب و فاضلاب در قوانین بودجه سنواتی، به‌عنوان دستگاه اجرایی متولی و عهده‌دار اجرای طرح‌های فصل آب و فاضلاب است. این شرکت‌ها، غیردولتی بوده و تنها در اجرای طرح‌های عمرانی از بودجه عمومی دولت استفاده می‌کنند و با توجه به غیردولتی بودن این شرکت‌ها، درآمد شرکت‌های آب و فاضلاب در قوانین بودجه سنواتی درج نمی‌شود. قابل ذکر است تا قبل از سال ۱۳۹۹، شرکت‌های آب و فاضلاب روستایی به‌عنوان شرکت‌های دولتی در پیوست ۳ قوانین بودجه سنواتی درج می‌شدند، اما از سال ۱۳۹۹ این شرکت‌ها، در شرکت‌های آب و فاضلاب شهری ادغام و از پیوست قانون حذف شدند. تنها شرکت مهندسی آب و فاضلاب کشور (مادر تخصصی) شرکت دولتی تلقی شده که وضعیت بودجه آن در ادامه ارائه می‌شود. جدول ۸ درآمد-هزینه شرکت مادر تخصصی آب و فاضلاب کشور را نشان می‌دهد. این شرکت در لایحه بودجه سال ۱۴۰۰ به‌صورت سر به سر بسته شده است.

جدول ۸: درآمد-هزینه شرکت مادر تخصصی آب و فاضلاب کشور

لایحه ۱۴۰۰			مصوب ۱۳۹۹			عملکرد ۱۳۹۸			نام شرکت
سود/زیان	هزینه	درآمد	سود/زیان	هزینه	درآمد	سود/زیان	هزینه	درآمد	
۰	۶۵۳,۰۹۳	۶۵۳,۰۹۳	۰	۴۵۱,۷۴۶	۴۵۱,۷۴۶	-۹۵,۵۷۸	۴۶۲,۵۸۷	۳۶۷,۰۰۹	شرکت مهندسی آب و فاضلاب کشور، مادر تخصصی

(ارقام به میلیون ریال)

منبع: لایحه بودجه سال ۱۴۰۰

بخش مسکن و عمران شهری و روستایی

درآمد-هزینه شرکت‌های دولتی در بخش مسکن و عمران شهری در جدول ۹ ارائه شده است. در لایحه بودجه سال ۱۴۰۰، مجموع درآمدهای این شرکت‌ها برابر با ۵۳,۵۳۶,۷۳۳ میلیون ریال و هزینه‌های آنها برابر با ۵۳,۴۳۵,۲۳۳ میلیون ریال است که ۱۰۱,۵۰۰ میلیون ریال سود شناسایی پیش‌بینی می‌شود. وضعیت اغلب این شرکت‌ها به‌صورت سر به سر بسته شده و تنها دو شرکت بازآفرینی شهری ایران و سازمان ملی زمین و مسکن به صورت سودده بسته شده‌اند.

جدول ۹: درآمد-هزینه شرکت‌های دولتی در بخش مسکن و عمران شهری

لایحه ۱۴۰۰			مصوب ۱۳۹۹			عملکرد ۱۳۹۸			نام شرکت
سود/زیان	هزینه	درآمد	سود/زیان	هزینه	درآمد	سود/زیان	هزینه	درآمد	
۰	۳۶۵,۸۷۲	۳۶۵,۸۷۲	۰	۳۱۶,۵۹۲	۳۱۶,۵۹۲	۳۸۹,۲۴۳	۲۵۴,۱۴۳	۶۴۳,۳۸۶	سازمان مجری ساختمان‌ها و تأسیسات دولتی و عمومی، شرکت مادر تخصصی
۰	۵۴۰,۰۰۰	۵۴۰,۰۰۰	۰	۴۳۹,۰۰۰	۴۳۹,۰۰۰	۰	۳۶۶,۴۲۴	۳۶۶,۴۲۴	شرکت سهامی عمران شهرهای جدید، مادر تخصصی
۰	۴,۵۰۰,۰۰۰	۴,۵۰۰,۰۰۰	۰	۲,۵۰۰,۰۰۰	۲,۵۰۰,۰۰۰	۰	۳,۶۲۶,۸۷۳	۳,۶۲۶,۸۷۳	شرکت سهامی عمران شهر جدید هشتگرد
۰	۷,۰۰۰,۰۰۰	۷,۰۰۰,۰۰۰	۰	۴,۵۰۰,۰۰۰	۴,۵۰۰,۰۰۰	۰	۳,۴۷۸,۲۴۳	۳,۴۷۸,۲۴۳	شرکت سهامی عمران شهر جدید پرند
۰	۱۵,۰۰۰,۰۰۰	۱۵,۰۰۰,۰۰۰	۰	۱۱,۰۰۰,۰۰۰	۱۱,۰۰۰,۰۰۰	۰	۹,۰۱۴۶,۴۰۳	۹,۰۱۴۶,۴۰۳	شرکت سهامی عمران شهر جدید پردیس
۰	۱,۶۰۰,۰۰۰	۱,۶۰۰,۰۰۰	۰	۱,۱۰۰,۰۰۰	۱,۱۰۰,۰۰۰	۰	۹۴۰,۴۲۷	۹۴۰,۴۲۷	شرکت سهامی عمران شهر جدید اندیشه
۰	۹۰۰,۰۰۰	۹۰۰,۰۰۰	۰	۶۰۰,۰۰۰	۶۰۰,۰۰۰	۰	۱۸۹,۲۴۷	۱۸۹,۲۴۷	شرکت سهامی عمران شهر جدید امیرکبیر
۰	۶۰۰,۰۰۰	۶۰۰,۰۰۰	۰	۳۸۰,۰۰۰	۳۸۰,۰۰۰	۰	۲۷۵,۶۹۸	۲۷۵,۶۹۸	شرکت سهامی عمران شهر جدید عالی شهر
۰	۱,۸۰۰,۰۰۰	۱,۸۰۰,۰۰۰	۰	۱,۵۰۰,۰۰۰	۱,۵۰۰,۰۰۰	۰	۱,۰۱۳,۵۳۸	۱,۰۱۳,۵۳۸	شرکت سهامی عمران شهر جدید گل‌بهار
۰	۱,۲۷۰,۰۰۰	۱,۲۷۰,۰۰۰	۰	۸۰۰,۰۰۰	۸۰۰,۰۰۰	۰	۹۹۶,۶۴۱	۹۹۶,۶۴۱	شرکت سهامی عمران شهر جدید سهند
۰	۳,۰۰۰,۰۰۰	۳,۰۰۰,۰۰۰	۰	۱,۷۰۰,۰۰۰	۱,۷۰۰,۰۰۰	۰	۱,۱۶۴,۰۲۳	۱,۱۶۴,۰۲۳	شرکت سهامی عمران شهر جدید بهارستان
۰	۴,۰۰۰,۰۰۰	۴,۰۰۰,۰۰۰	۰	۱,۴۰۰,۰۰۰	۱,۴۰۰,۰۰۰	۰	۱,۲۰۹,۹۹۲	۱,۲۰۹,۹۹۲	شرکت سهامی عمران شهر جدید صدرا

بررسی امور مسکن، عمران شهری و روستائی در لایحه بودجه سال ۱۴۰۰

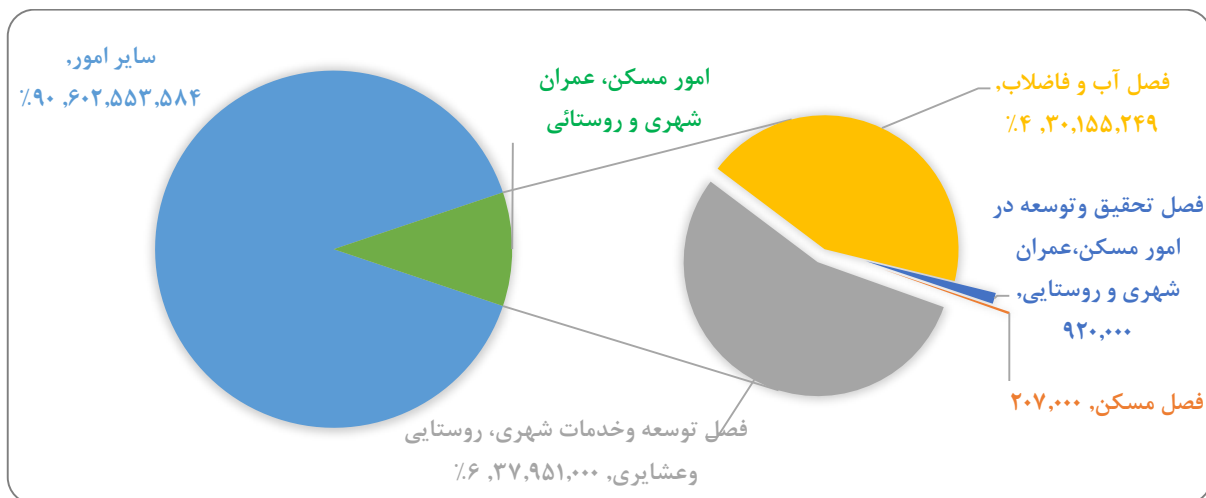
لایحه ۱۴۰۰			مصوب ۱۳۹۹			عملکرد ۱۳۹۸			نام شرکت
سود/ زیان	هزینه	درآمد	سود/ زیان	هزینه	درآمد	سود/ زیان	هزینه	درآمد	
۰	۷۰۰,۰۰۰	۷۰۰,۰۰۰	۰	۳۰۰,۰۰۰	۳۰۰,۰۰۰	۰	۲۱۵,۱۶۳	۲۱۵,۱۶۳	شرکت سهامی عمران شهر جدید بینالود
۰	۶۵۰,۰۰۰	۶۵۰,۰۰۰	۰	۲۳۰,۰۰۰	۲۳۰,۰۰۰	۰	۱۳۴,۰۰۰	۱۳۴,۰۰۰	شرکت سهامی عمران شهر جدید رامین
۰	۲,۰۰۰,۰۰۰	۲,۰۰۰,۰۰۰	۰	۱,۵۰۰,۰۰۰	۱,۵۰۰,۰۰۰	۰	۱,۱۷۷,۸۹۳	۱,۱۷۷,۸۹۳	شرکت سهامی عمران شهر جدید فولادشهر
۰	۳۵۰,۰۰۰	۳۵۰,۰۰۰	۰	۲۰۰,۰۰۰	۲۰۰,۰۰۰	۰	۱۶۱,۶۱۵	۱۶۱,۶۱۵	شرکت سهامی عمران شهر جدید مجلسی
۱۰۰,۰۰۰	۵,۳۲۱,۰۰۰	۵,۳۲۱,۰۰۰	۱۹۹,۶۳۶	۴,۳۸۴,۵۶۵	۴,۵۸۴,۲۰۱	۳۱,۱۰۷	۳,۳۶۶,۵۹۹	۳,۳۹۷,۷۰۶	سازمان ملی زمین و مسکن
۱,۵۰۰	۱,۱۱۸,۳۶۱	۱,۱۱۹,۸۶۱	۰	۹۳۶,۵۵۸	۹۳۶,۵۵۸	۰	۱,۰۱۰,۳۲۶	۱,۰۱۰,۳۲۶	شرکت بازآفرینی شهری ایران
۰	۸۴۰,۰۰۰	۸۴۰,۰۰۰	۰	۳۷۰,۰۰۰	۳۷۰,۰۰۰	۰	۲۱۳,۳۹۰	۲۱۳,۳۹۰	شرکت سهامی عمران شهر جدید شیرین شهر
۰	۸۰۰,۰۰۰	۸۰۰,۰۰۰	۰	۳۰۰,۰۰۰	۳۰۰,۰۰۰	۰	۱۰۰,۰۴۸	۱۰۰,۰۴۸	شرکت عمران شهر جدید تیس
۰	۴۲۰,۰۰۰	۴۲۰,۰۰۰	۰	۱۰۰,۰۰۰	۱۰۰,۰۰۰	۰	۰	۰	شرکت سهامی عمران شهر جدید ایوانکی
۰	۴۵۰,۰۰۰	۴۵۰,۰۰۰	۰	۳۳۰,۰۰۰	۳۳۰,۰۰۰	۳۱,۹۹۸-	۲۶۵۵۶۰	۲۳۳,۵۶۲	شرکت سهامی عمران شهر جدید علوی
۰	۳۱۰,۰۰۰	۳۱۰,۰۰۰	۰	۲۰۰,۰۰۰	۲۰۰,۰۰۰	۷,۶۱۱-	۵۸۷۴۲	۵۱,۱۳۱	شرکت سهامی عمران شهر جدید رامشار
۱۰۱,۵۰۰	۵۳,۴۳۵,۲۳۳	۵۳,۵۳۶,۷۳۳	۱۹۹,۶۳۶	۳۵,۰۸۶,۷۱۵	۳۵,۲۸۶,۳۵۱	۳۸۰,۷۴۱	۲۹,۲۷۴,۹۸۸	۲۹,۶۵۵,۷۲۹	جمع کل

(ارقام به میلیون ریال)

منبع: لایحه بودجه سال ۱۴۰۰

۳-۵- وضعیت اعتبارات تملک دارایی‌های سرمایه‌ای

در لایحه بودجه پیشنهادی سهم امور مسکن، عمران شهری و روستایی از اعتبارات تملک سرمایه‌ای امور ده‌گانه، ۱۱ درصد بوده است که نسبت به سال گذشته ۲۴ درصد افزایش یافته است. فصل آب و فاضلاب و فصل توسعه و خدمات شهری و روستایی بیشترین اعتبارات این امور را به خود اختصاص داده‌اند. در ۰ سهم امور مسکن، عمران شهری و روستایی از اعتبارات تملک دارایی‌های سرمایه‌ای امور ده‌گانه به نمایش گذارده شده است.

: سهم امور مسکن، عمران شهری و روستایی از اعتبارات تملک دارایی‌های سرمایه‌ای امور ده‌گانه

(ارقام به میلیون ریال)

منبع: لایحه بودجه سال ۱۴۰۰

۳-۵-۱- اعتبارات تملک دارایی‌های سرمایه‌ای پیوست ۱ لایحه بودجه

آب و فاضلاب

بودجه فصل آب و فاضلاب در سال ۱۳۹۹ معادل ۲۳،۱۰۵ میلیارد ریال بوده که این رقم در لایحه بودجه سال ۱۴۰۰ با ۳۱ درصد افزایش نسبت به اعتبار مصوب به سال گذشته به رقم ۳۰،۱۵۵ میلیارد ریال رسیده است. این در حالی است که اعتبار مورد نیاز برای اتمام طرح آب‌رسانی روستایی، ۱۵۰،۰۰۰ میلیارد ریال و برای اتمام سایر طرح‌های فصل بالغ بر ۲۷۱،۰۰۰ میلیارد ریال است. میزان مطالبات طرح‌های فاضلاب تا پایان شهریورماه سال جاری ۲۳،۰۰۰ میلیارد ریال بود. بودجه فصل آب و فاضلاب در سال جاری، رشد ۳۱ درصدی نسبت به اعتبار مصوب سال گذشته داشته است؛ اما جهت‌گیری‌های کلی فصل، تغییر قابل توجهی نداشته است.

جدول ۱۰: وضعیت اعتبارات فصل آب و فاضلاب به تفکیک برنامه

عنوان فصل-برنامه	مصوب ۱۳۹۹	لایحه ۱۴۰۰	نرخ رشد
فصل آب و فاضلاب	۲۳,۱۰۳,۹۹۰	۳۰,۱۵۵,۲۴۹	۳۱٪
برنامه توسعه تأسیسات فاضلاب و بازچرخانی آب	۱۴,۵۵۹,۳۹۰	۱۹,۸۶۵,۹۹۰	۳۶٪
برنامه ارائه خدمات آب شهری و روستایی	۸,۵۴۴,۶۰۰	۱۰,۲۸۹,۲۵۹	۲۰٪

(ارقام به میلیون ریال)

منبع: لایحه بودجه سال ۱۴۰۰

سهم استان‌ها

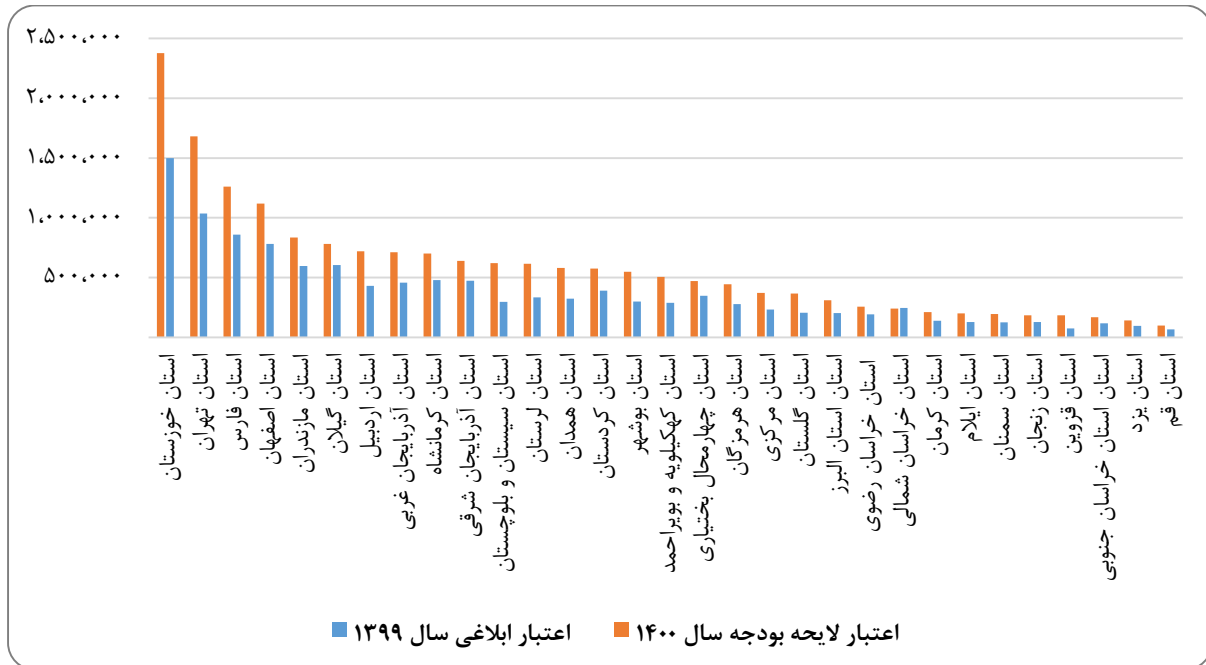
در سال‌های ۱۳۹۹ و ۱۴۰۰ استان خوزستان بیشترین سهم را از بودجه فصل آب و فاضلاب به خود اختصاص داده که علت امر معضلات زیست‌محیطی و اجتماعی این استان در حوزه آب و فاضلاب است. پس از استان خوزستان، استان تهران بیشترین سهم از بخش آب و فاضلاب را به خود اختصاص داده که این تمرکز سهم مربوط به شهر تهران نبوده و مربوط به سایر شهرهای استان است. یکی از علل بوی نامطبوع مسیر فرودگاه امام خمینی (ره)، عدم دفع بهداشتی فاضلاب در شهرهای رباط‌کریم و اسلامشهر بود که در دو سال اخیر، اعتبار قابل توجهی برای حل این بحران در نظر گرفته شده است. به‌علاوه فاضلاب برخی از شهرهای استان از جمله پردیس، لواسان، رودهن و بومهن مسبب آلودگی منابع تأمین‌کننده آب شرب شهر تهران شده‌اند که تسریع در تکمیل تأسیسات فاضلاب این شهرها ضروری است.

استان اصفهان به دلیل تعدد طرح‌های مصوب (۱۵ طرح) و استان فارس به علت افتتاح تصفیه‌خانه شیراز و تأمین کسورات تسهیلات خارجی دریافتی برای تکمیل تأسیسات فاضلاب در ۶ شهر استان فارس (آباد، فیروزآباد، نیریز، فسا، سپیدان، داراب) در رتبه بعد قرار دارند.

استان‌های مازندران و گیلان به دلیل بالا بودن سطح آب زیرزمینی و عدم امکان دفع بهداشتی فاضلاب از طریق چاه‌های جذبی و آلودگی دریای خزر سایر استان‌هایی هستند که سهم بیشتری از فصل آب و فاضلاب را به خود اختصاص داده‌اند.

علاوه بر توزیع استانی فوق، ۳ طرح ملی «تکمیل تصفیه‌خانه‌های فاضلاب ۴ شهر دارای اولویت» با اعتبار ۴۱۰ میلیارد ریال و «تکمیل شبکه‌های فاضلاب ۴ شهر دارای اولویت» با اعتبار ۴۹۲ میلیارد ریال و «تکمیل و اتمام ۲۶ طرح ایجاد تأسیسات فاضلاب شهری» با اعتبار ۱۷۱۰ میلیارد ریال برای تسریع در احداث و خاتمه طرح‌های دارای پیشرفت فیزیکی بالای ۹۰ درصد ایجاد شده‌اند. تقسیم اعتبار این طرح‌ها برای تکمیل تصفیه‌خانه فاضلاب در شهرهای پارس‌آباد، کوثر، سریش‌آباد و تازه‌آباد، برای تکمیل شبکه فاضلاب در شهرهای الیگودرز، میاندوآب، بهار و نهاوند و همچنین برای تکمیل احجام باقی مانده از طرح‌های فاضلاب شهرهای

بندر گناوه، بندر دیلم، تربت حیدریه، مهاباد، خمین، توپسرکان، اقلید، نقده، کامیاران، مشکین‌شهر، پاره و بلداجی در طول سال و متناسب با پیشرفت کار توزیع می‌شود.

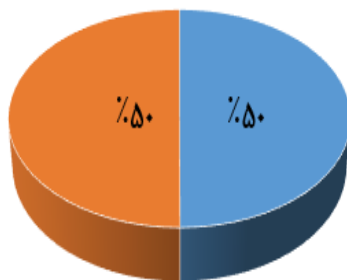

سهم استان‌ها از اعتبارات فصل آب و فاضلاب
منبع: لایحه بودجه سال ۱۴۰۰ و پردازش پژوهشگر

سهم طرح‌های ملی و استانی

در سال ۱۳۹۹، ۶۶/۷۵ درصد از اعتبارات مربوط به طرح‌های ملی و ۳۳/۲۵ درصد از اعتبارات به طرح‌های استانی اختصاص داشت. در سال ۱۴۰۰، سهم طرح‌های ملی به ۶۶/۸۸ درصد و سهم طرح‌های استانی به ۳۳/۱۲ درصد رسید. در لایحه بودجه سال ۱۴۰۰ تعداد طرح‌های ملی ۴۵ طرح و تعداد طرح استانی ۱۵۲ طرح است. لازم به ذکر است ۹،۶۰۰ میلیارد از سهم طرح‌های ملی مربوط به طرح «آبرسانی به تک روستاها و تکمیل مجتمع‌های آبرسانی اولویت‌دار روستایی» بوده که در طرح‌های فاضلاب، سهم طرح‌های ملی و استانی تقریباً برابر است. وضعیت اعتبارات استانی و ملی فصل آب و فاضلاب در ۰ به نمایش گذارده شده است.

سهم بخش ملی و استانی از لایحه بودجه سال ۱۴۰۰
(برنامه توسعه تاسیسات فاضلاب و بازچرخانی آب)

■ ملی ■ استانی

سهم بخش ملی و استانی از قانون بودجه سال ۱۳۹۹
(برنامه توسعه تاسیسات فاضلاب و بازچرخانی آب)

■ ملی ■ استانی

: سهم اعتبارات استانی و ملی در فصل آب و فاضلاب

منبع: لایحه بودجه سال ۱۴۰۰ و پردازش پژوهشگر

واگذاری طرح‌ها به بخش خصوصی

در سال ۱۳۹۹، تاکنون ۳۳۸۱ میلیارد ریال از محل اعتبارات تبصره ۱۹ قانون بودجه سال جاری به شرح جدول ۱۱: جدول ۱۱ در چهار طرح فاضلاب مشهد، یزد، شیراز و هشتگرد ابلاغ شده است.

تاکنون واگذاری هیچ‌یک از طرح‌های فوق به طور کامل محقق نشده و همه طرح‌ها در حال طی مراحل واگذاری است. در سال ۱۴۰۰، تکمیل روند واگذاری ۵ طرح فاضلاب شهرهای شیراز، مشهد، هشتگرد، یزد و دامغان در اولویت قرار دارند. طرح‌های فاضلاب شهرهای ابرکوه، اراک، بجنورد، ساوه، سبزوار و طرقله با قطعیت کمتری در اولویت دوم واگذاری قرار دارند. طرح‌های فاضلاب قائن و سربیشه نیز در سال گذشته به بخش خصوصی واگذار شده و در حال احداث است، اما با عنایت به نیاز به کمک دولت در خصوص یارانه سود تسهیلات در لیست طرح‌های موضوع تبصره ۱۹ لایحه بودجه قرار گرفته‌اند.

جدول ۱۱: اعتبار ابلاغی در سال ۱۳۹۹ از محل تبصره ۱۹ جهت واگذاری طرح‌ها

عنوان طرح	دستگاه اجرایی	برآورد کل اعتبار مورد نیاز برای سرمایه‌گذاری	اعتبار تبصره ۱۹	هدف کمی	مقدار	واحد
ایجاد تاسیسات فاضلاب شهر شیراز و شهرک صدرا	شرکت آب و فاضلاب شیراز	۹۵۰۰	۱۰۰۰	اجرای مدول ۳ و ۴ تصفیه‌خانه شماره ۲ شیراز	۱۰۰۰۰۰	متر مکعب در شبانه‌روز
ایجاد تاسیسات فاضلاب شهر مشهد	شرکت آب و فاضلاب مشهد	۵۲۰۰	۱۰۸۱	احداث تصفیه‌خانه فاضلاب طبرسی شمالی	۶۸۰۰۰	مترمکعب در شبانه‌روز
ایجاد تاسیسات فاضلاب شهر قدیم و جدید هشتگرد	شرکت آب و فاضلاب البرز	۳۵۰۰	۳۰۰	احداث دو مدول تصفیه‌خانه اجرای شبکه فاضلاب اجرای خط انتقال	۳۰۰۰۰ ۱۷۷ ۱,۲	متر مکعب در شبانه‌روز کیلومتر کیلومتر

کیلومتر کیلومتر متر مکعب در شبانروز	۱۵۲۴ ۸ ۱۱۲۶۳۵	اجرای شبکه فاضلاب اجرای خط انتقال اجرای تصفیه‌خانه فاضلاب	۱۰۰۰	۲۵۴۰۰	شرکت آب و فاضلاب یزد	ایجاد تأسیسات فاضلاب شهر یزد
-			۳۳۸۱	۴۳۶۰۰	مجموع	

منبع: لایحه بودجه سال ۱۴۰۰ (ارقام به میلیارد ریال)

در لایحه بودجه سال ۱۴۰۰، برای واگذاری ۱۴ طرح فاضلاب به بخش خصوصی، برنامه‌ریزی شده است که میزان کمک دولت در این بخش معادل سال گذشته است. فهرست این طرح‌ها در ادامه ارائه می‌شود:

جدول ۱۲: برنامه واگذاری طرح‌های آب و فاضلاب به بخش خصوصی در سال ۱۴۰۰

ردیف	عنوان پروژه	عنوان دستگاه اجرایی	بر آورد اولیه سرمایه‌گذاری مورد نیاز
۱	اجرای مدول ۳ و ۴ تصفیه‌خانه شماره ۲ شیراز	شرکت آب و فاضلاب شیراز	۹,۵۰۰,۰۰۰
۲	احداث مدول سوم تصفیه‌خانه فاضلاب اولنگ	شرکت آب و فاضلاب مشهد	۹,۳۰۰,۰۰۰
۳	احداث مدول سوم تصفیه‌خانه فاضلاب طبرسی شمالی	شرکت آب و فاضلاب مشهد	۶,۸۰۰,۰۰۰
۴	ایجاد تأسیسات فاضلاب شهر قدیم هشتگرد	شرکت آب و فاضلاب البرز	۳,۵۰۰,۰۰۰
۵	ایجاد تأسیسات فاضلاب شهر یزد	شرکت آب و فاضلاب یزد	۲۵,۴۰۰,۰۰۰
۶	ایجاد تأسیسات فاضلاب شهر دامغان	شرکت آب و فاضلاب سمنان	۲,۴۶۴,۰۰۰
۷	ایجاد تأسیسات فاضلاب شهر ابرکوه	شرکت آب و فاضلاب یزد	۱,۰۰۰,۰۰۰
۸	ایجاد تأسیسات فاضلاب شهر اراک	شرکت آب و فاضلاب مرکزی	۲,۴۵۰,۰۰۰
۹	ایجاد تأسیسات فاضلاب شهر بجنورد	شرکت آب و فاضلاب خراسان شمالی	۲,۷۰۰,۰۰۰
۱۰	ایجاد تأسیسات فاضلاب شهر ساوه	شرکت آب و فاضلاب مرکزی	۱,۹۰۰,۰۰۰
۱۱	ایجاد تأسیسات فاضلاب شهر سبزوار	شرکت آب و فاضلاب خراسان رضوی	۶,۵۶۰,۰۰۰
۱۲	ایجاد تأسیسات فاضلاب شهر سربیشه	شرکت آب و فاضلاب خراسان جنوبی	۳۱۰,۰۰۰
۱۳	ایجاد تأسیسات فاضلاب شهر طرقبه	شرکت آب و فاضلاب خراسان رضوی	۲,۲۵۲,۰۰۰
۱۴	ایجاد تأسیسات فاضلاب شهر قاین	شرکت آب و فاضلاب خراسان جنوبی	۵۸۰,۰۰۰
مجموع			۷۴,۷۱۶,۰۰۰

منبع: لایحه بودجه سال ۱۴۰۰ (ارقام به میلیون ریال)

مسکن و عمران شهری

بودجه فصل مسکن در سال ۱۴۰۰ نسبت به سال قبل ۶ درصد و بودجه فصل توسعه و خدمات شهری، روستایی و عشایری ۲۵ درصد رشد داشته است. اما بر اساس اولویت‌های بخش از توزیع یکسانی برخوردار نبوده، ضمن آن که طرح‌هایی همانند مسکن محرومان از اعتبارات موضوع تبصره (۱۴) و بازآفرینی شهری با استفاده از منابع تبصره (۱۸) لایحه بودجه سال ۱۴۰۰ تأمین اعتبار شده که خارج از سقف اعتبارات این فصل است.

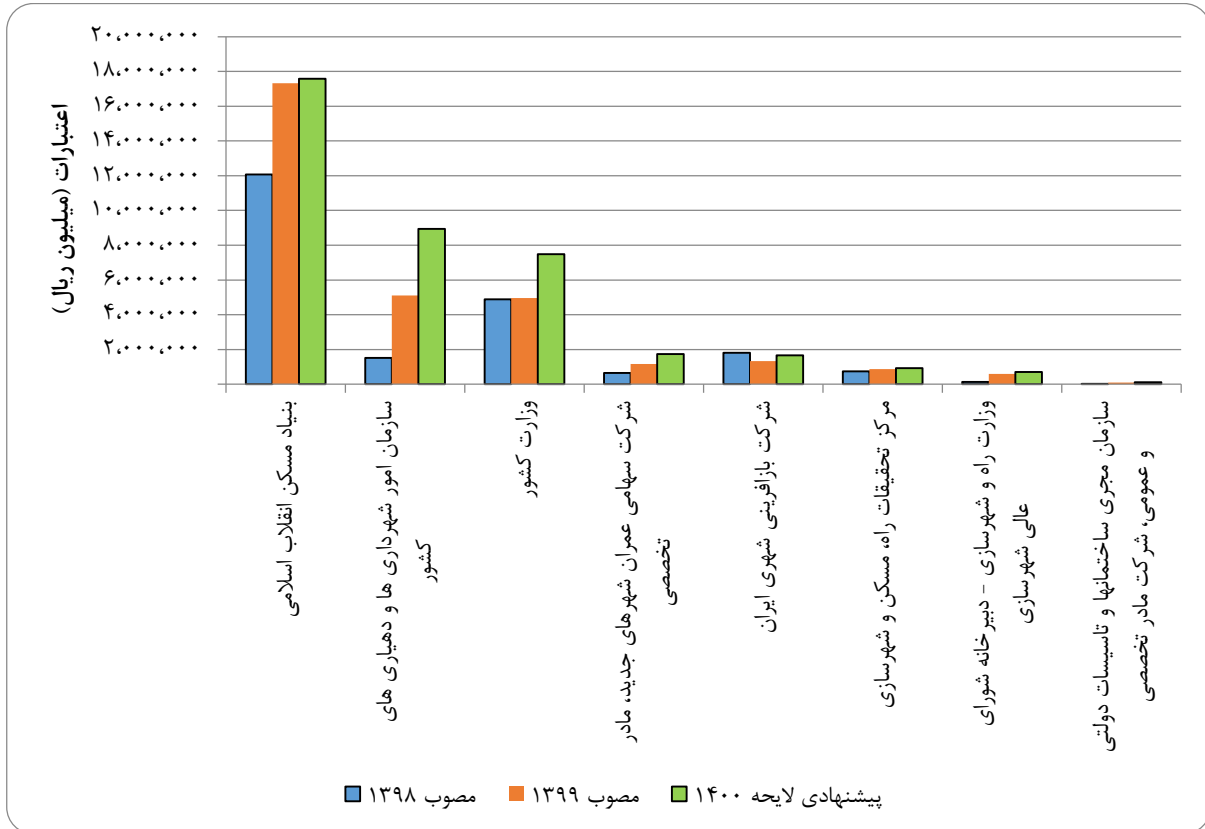
جدول ۱۳: وضعیت اعتبارات تملک دارایی‌های سرمایه‌ای بخش مسکن و عمران شهری به تفکیک فصل و برنامه

عنوان فصل- برنامه	مصوب ۱۳۹۹	لایحه ۱۴۰۰	نرخ رشد
فصل مسکن	۱۹۶,۰۰۰	۲۰۷,۰۰۰	۶٪
برنامه راهبردی نظام فنی و اقتصادی مسکن و ساختمان	۱۹۶,۰۰۰	۲۰۷,۰۰۰	۶٪
فصل توسعه و خدمات شهری، روستایی و عشایری	۳۰,۳۶۴,۴۳۳	۳۷,۹۵۱,۰۰۰	۲۵٪
برنامه ارائه خدمات شهری و روستایی	۳,۰۴۸,۰۰۰	۳,۴۳۰,۸۸۰	۱۳٪
برنامه حمل‌ونقل شهری و روستایی	۸,۱۷۰,۴۳۳	۱۴,۶۷۲,۶۵۹	۸۰٪
برنامه ساماندهی شهری و روستایی	۱۷,۱۳۵,۰۰۰	۱۷,۳۷۲,۵۰۰	۱٪
برنامه کالبدی شهری و روستایی	۲,۰۱۱,۰۰۰	۲,۴۷۴,۹۶۱	۲۳٪
فصل تحقیق و توسعه در امور مسکن، عمران شهری و روستایی	۸۷۰,۰۰۰	۹۲۰,۰۰۰	۶٪
برنامه توسعه شبکه شتاب‌نگاری کشور	۸۷۰,۰۰۰	۹۲۰,۰۰۰	۶٪

(ارقام به میلیون ریال)

منبع: لایحه بودجه سال ۱۴۰۰

تمام ۳۷ طرح‌های تملک دارایی سرمایه‌ای بخش عمران شهری ملی بوده و موافقت‌نامه آن مابین سازمان برنامه و بودجه کشور و دستگاه اجرایی مبادله می‌شود.

اعتبارات دستگاه‌های اصلی در بخش عمران شهری:

منبع: لایحه بودجه سال ۱۴۰۰

در توزیع اعتبارات بخش مسکن و عمران شهری لایحه بودجه سال ۱۴۰۰، با توجه به اولویت‌های بخش نسبت به تأمین اعتبار و حمایت از برنامه‌ها و پروژه‌های اولویت‌دار بخش به شرح ذیل اقدام شده است:

الف- کمک به تجهیز و ساماندهی پسماند

با استفاده از منابع مندرج در بند (و) تبصره ۶ لایحه بودجه مقرر است وزارت کشور (سازمان شهرداری‌ها و دهیاری‌های کشور) با همکاری شهرداری‌ها نسبت به اجرای پروژه‌های مدیریت و ساماندهی پسماندها در کل کشور اقدام کند. به منظور مدیریت پسماندها در استان‌های ساحلی کشور شماره ۱۵۰۲۰۰۱۰۰۳ با عنوان «کمک به تجهیز و ساماندهی پسماندهای استان‌های ساحلی» در قانون بودجه لحاظ شده و رقمی بالغ بر ۳,۰۵۰ میلیارد ریال نیز برای آن پیش‌بینی شده است. با تخصیص اعتبار صورت گرفته به این طرح در سال‌های ۱۳۹۸ و ۱۳۹۹ و اعتبار پیش‌بینی شده برای آن در سال ۱۴۰۰ مقرر است علاوه بر بهره‌برداری از نیروگاه‌های تبدیل مواد به انرژی در شهرهای نوشهر و ساری، سایر مراکز مدیریت پسماند در این استان‌ها نیز تا حد زیادی ارتقا خواهد یافت. لازم به ذکر است که تمام موارد فوق‌الذکر منوط به اصلاح وضعیت ضعیف مدیریت پسماند در شهرهای کشور است، در غیر این صورت صرفاً با افزایش تخصیص اعتبارات، مشکل پسماند رفع نخواهد شد.

ب- توسعه ناوگان حمل و نقل عمومی

با توجه به افزایش سن ناوگان حمل و نقل عمومی در سال ۱۳۹۹ نسبت به بازسازی ۵ هزار دستگاه اتوبوس در بیش از ۶۵ شهر کشور با استفاده از منابع تبصره ۱۸ قانون بودجه، اقدام شده است ضمن آن که برای تهیه و خرید اتوبوس بیش از ۱۴,۹۰۰ میلیارد ریال از محل بند (د) تبصره ۵ قانون بودجه ۱۳۹۸ برای ۱۳ شهر با تضمین بازپرداخت ۵۰ درصد از محل بودجه عمومی و ۵۰ درصد از محل منابع داخلی شهرداری اقدام شده است. در لایحه بودجه سال ۱۴۰۰ با افزایش اعتبار طرح شماره ۱۵۰۲۰۰۲۰۱۵ با عنوان «کمک به توسعه و نوسازی ناوگان حمل و نقل عمومی» به ۵۰۰۰ میلیارد ریال تمهیدات لازم به منظور بازسازی و توسعه ناوگان حمل و نقل عمومی فراهم شده، ضمن آن که تدابیر لازم در قالب بند (د) تبصره ۵ نیز پیش‌بینی شده است.

ج- توسعه شبکه حمل و نقل ریلی شهری و حومه‌ای

احداث و بهره‌برداری از حمل و نقل حومه شهری ضمن افزایش ایمنی و بهبود ترافیک در کاهش تراکم جمعیتی و تنوع بازار مسکن مؤثر بوده و لذا از اولویت ویژه‌ای برخوردار است. در سال ۱۳۹۸ قطار حومه‌ای کلان‌شهر کرج به شهر جدید هشتگرد به طول ۲۵ کیلومتر افتتاح شد و مقرر است در سال ۱۴۰۰ با تأمین اعتبار نسبت به بهره‌برداری از قطار حومه‌ای به شهر جدید پرند حدفاصل فرودگاه امام خمینی (ره) تا شهر جدید پرند به طول ۱۸ کیلومتر و قطار حومه‌ای اصفهان به شهر جدید بهارستان به طول ۱۳ کیلومتر، مورد بهره‌برداری قرار گیرد.

در خصوص حمل و نقل ریلی شهری با استفاده از منابع مندرج در قالب بند (د) تبصره ۵ قانون بودجه موضوع اوراق مشارکت اسلامی با تضمین بازپرداخت از محل بودجه عمومی و مابقی آن از محل منابع داخلی شهرداری، نسبت به تأمین اعتبار اقدام شده است. طی سال‌های ۱۳۹۲ تا ۱۳۹۸ با انتشار اوراق مشارکت به مبلغ ۱۴۴,۳۰۰ میلیارد ریال اقدام شده است. مطابق برنامه‌های اعلامی مقرر است در سال ۱۴۰۰ نسبت به بهره‌برداری و تکمیل خطوط و ایستگاه‌های شبکه حمل و نقل ریلی شهری در شهر تهران به میزان ۳۱,۵ کیلومتر و ۱۰ ایستگاه (باقی ایستگاه‌ها به تعداد ۲۱ ایستگاه به صورت عبوری) و در سایر کلان‌شهرها (مشهد و کرج) به میزان ۱۵ کیلومتر و تعداد ۱۱ ایستگاه به بهره‌برداری خواهند رسید. این در حالی است که سایر کلانشهرها (شیراز، اصفهان و تبریز) نیز شامل افزایش پیشرفت فیزیکی در خطوط ۲ آن‌ها خواهیم بود.

د- مسکن و بازآفرینی شهری

به استناد ماده ۵۹، ۶۱ و ماده ۲۷ قانون برنامه ششم توسعه تلاش شده است که فرایند استفاده از ظرفیت‌های درونی موجود در داخل بافت فرسوده برای تأمین مسکن و افزایش سرانه‌های شهری مورد نظر قرار گیرد؛ بنابراین، پروژه‌های محرک توسعه محلات در اولویت است.

همچنین برای بهبود این فرایند، پیشنهاد ردیف مستقل در پیوست شماره یک لایحه بودجه سال ۱۴۰۰، با تأیید کمیسیون ماده (۲۳) برای درج در قانون بودجه فراهم شد؛ که این امر باعث سرعت بخشیدن به عملیات اجرایی پروژه‌های روبنایی، زیربنایی و ارتقای فضاهای شهری همزمان با نوسازی و بهسازی و ایمن‌سازی مسکن خواهد شد. ردیف‌هایی که در بودجه ۱۴۰۰ پیش‌بینی شده است شامل:

- مطالعه و کمک به بهسازی و نوسازی بافت فرسوده شهری
- ساماندهی سکونتگاه‌های غیررسمی
- ساماندهی و بهسازی بافتهای ناکارآمد شهری و روستایی محدوده‌ها و حریم شهری بافتهای فرسوده در معرض خطر

حمایت از مسکن در بافت ناکارآمد شهری با استفاده از منابع تبصره ۱۸ قانون بودجه سال‌های ۱۳۹۸ و ۱۳۹۹ بیش از ۱۵,۰۷۸ میلیارد ریال در قالب وجوه اداره شده (مبلغ ۹,۰۷۸ میلیارد ریال برای نوسازی مسکن و ۶,۰۰۰ میلیارد ریال برای اجرای پروژه‌های زیربنایی و روبنایی) اختصاص یافته است.

با تکمیل خدمات زیربنایی اولیه برای بیش از ۲۷۶ هزار مسکن مهر این طرح در سال ۱۴۰۰ تکمیل و خاتمه می‌یابد و با هماهنگی‌های وزارت راه و شهرسازی در خصوص اجرای طرح اقدام ملی مسکن، تأمین زیربناهای این طرح از اولویت برخوردار خواهد بود. بدین رو نسبت به تأمین ۱۰ هزار میلیارد ریال در جدول شماره ۹ لایحه بودجه سال ۱۴۰۰ کل کشور اقدام شده است.

در قالب طرح تأمین مسکن محرومان، بیش از ۹۰ هزار واحد مسکونی در مناطق روستایی و محروم کشور توسط بنیاد مسکن انقلاب اسلامی و کمیته امداد امام خمینی (ره) برای خانوارهای تحت پوشش سازمان حمایتی با استفاده از منابع موضوع تبصره ۱۴ قانون بودجه در دست اقدام بوده و تاکنون بیش از ۲۲ هزار واحد مسکونی فوق به بهره‌برداری رسیده است.

۳-۵-۲- اعتبارات تملک دارایی‌های سرمایه‌ای در ردیف‌های متفرقه

اعتبارات تملک دارایی‌های سرمایه‌ای در دو جدول ۷-۱ و جدول ۹ ماده واحده لایحه بودجه ارائه می‌گردد که اعتبارات جدول ۷-۱ در جدول ۶ ماده واحده لایحه بودجه به عنوان اعتبارات متفرقه امور ده‌گانه لحاظ می‌شود. بنابراین، میزان اعتبارات تملک دارایی‌های سرمایه‌ای امور مسکن، عمران شهری و روستایی در جدول ۴:۱۴ و جدول ۱۵ به صورت جداگانه ارائه شده است. مجموع اعتبارات تملک سرمایه‌ای امور مسکن، عمران شهری و روستایی در جدول ۷-۱ لایحه بودجه ۷,۶۳۵,۶۸۰ میلیون ریال است که نسبت به سال گذشته، ۳ درصد افزایش یافته است و مجموع اعتبارات تملک سرمایه‌ای امور مسکن، عمران شهری و روستایی در جدول ۹ لایحه بودجه برابر با ۵۴,۶۰۵,۰۰۰ میلیون ریال است که نشانگر ۲۱ درصد رشد است.

بررسی امور مسکن، عمران شهری و روستایی در لایحه بودجه سال ۱۴۰۰

جدول ۱۴: اعتبارات تملک دارایی‌های سرمایه‌ای امور مسکن، عمران شهری و روستایی در جدول ۷-۱ لایحه بودجه

دستگاه اجرایی	موضوع	مصوب ۹۹	لایحه ۱۴۰۰
سازمان امور شهرداری‌ها و دهیاری‌های کشور	طرح‌های توسعه و حمایت‌های مالی و بهبود حمل و نقل عمومی شهرهای زیر ۱۰۰۰۰۰ نفر	۶۰۰,۰۰۰	۶۰۰,۰۰۰
سازمان امور شهرداری‌ها و دهیاری‌های کشور	از رده خارج کردن خودروهای فرسوده و کمک به توسعه و نوسازی ناوگان حمل و نقل عمومی	۱۵۲,۰۰۰	۳۸۰,۰۰۰
سازمان امور شهرداری‌ها و دهیاری‌های کشور	سازمان شهرداری‌ها و دهیاری‌های کشور-پرداخت به شهرداری‌ها (موضوع تبصره ۳ ماده ۴۱ قانون مالیات بر ارزش افزوده) و خرید ماشین‌آلات	۲,۰۹۰,۰۰۰	۲,۰۹۰,۰۰۰
سازمان امور شهرداری‌ها و دهیاری‌های کشور	سازمان شهرداری‌ها و دهیاری‌های کشور-پرداخت به دهیاری‌ها (موضوع تبصره ۳ ماده ۴۱ قانون مالیات بر ارزش افزوده) و خرید ماشین‌آلات	۹۵۰,۰۰۰	۹۵۰,۰۰۰
سازمان امور شهرداری‌ها و دهیاری‌های کشور	کمک‌های فنی و اعتباری بابت جایگزینی وسایل نقلیه عمومی فرسوده	۵۷۰,۰۰۰	۵۷۰,۰۰۰
بنیاد مسکن انقلاب اسلامی	بنیاد مسکن انقلاب اسلامی - کمک به حساب ۱۰۰ حضرت امام خمینی (ره)	۹۵۰,۰۰۰	۹۵۰,۰۰۰
وزارت راه و شهرسازی	اعتبار موضوع ماده (۵) قانون اصلاح قانون حفظ کاربری اراضی زراعی و باغ‌ها و هزینه‌های سنددار کردن اراضی کشاورزی	۱۳۲,۶۰۲	۱۳۰,۷۸۰
شرکت مهندسی آب و فاضلاب کشور، مادر تخصصی	کمک به طرح‌های تأسیسات فاضلاب شهری اولویت‌دار با مشارکت بخش خصوصی	۲۵۶,۵۰۰	۲۵۶,۵۰۰
شرکت سهامی عمران شهرهای جدید، مادر تخصصی	شرکت عمران شهرهای جدید- اجرای تبصره ذیل ماده (۵) قانون ایجاد شهرهای جدید (جمعیتی - خرجی) *	۲۵۸,۴۰۰	۲۵۸,۴۰۰
شرکت بازآفرینی شهری ایران	بهبودی بافت فرسوده و ساماندهی حاشیه شهرها و کلان‌شهرهای مذهبی	۹۵۰,۰۰۰	۹۵۰,۰۰۰
شرکت بازآفرینی شهری ایران	نوسازی بافت فرسوده موضوع بند (ت) ماده (۶۱) قانون برنامه ششم توسعه	۵۰۰,۰۰۰	۵۰۰,۰۰۰
مجموع		۷,۴۰۹,۵۰۲	۷,۶۳۵,۶۸۰

(ارقام به میلیون ریال)

منبع: لایحه بودجه سال ۱۴۰۰

جدول ۱۵: اعتبارات تملک دارایی‌های سرمایه‌ای امور مسکن، عمران شهری و روستایی در جدول ۹ لایحه بودجه

دستگاه اجرایی	موضوع	مصوب ۹۹	لایحه ۱۴۰۰
سازمان امور شهرداری‌ها و دهیاری‌های کشور	یارانه و کمک زیان حمل‌ونقل عمومی (ریلی، قطار شهری و...)	.	.
سازمان امور شهرداری‌ها و دهیاری‌های کشور	حقوق و عوارض گمرکی واردات واگن و تجهیزات شرکت‌های قطار شهری (جمعیتی - خرجی)	.	.
سازمان امور شهرداری‌ها و دهیاری‌های کشور	تخفیف حقوق ورودی برای جایگزینی ناوگان خودروهای فرسوده عمومی موضوع ماده ۲ قانون توسعه حمل‌ونقل عمومی و مدیریت مصرف سوخت (جمعیتی - خرجی) *	.	.

۱۰,۰۰۰,۰۰۰	۱۰,۰۰۰,۰۰۰	اجرای طرح ناحیه کاهش آلودگی هوا ^۱ جهت کاهش آلودگی هوا و توسعه حمل‌ونقل عمومی شهر تهران و شهرهای دارای آلودگی هوا	سازمان امور شهرداری‌ها و دهیاری‌های کشور
۱۰,۰۰۰,۰۰۰	۹,۵۰۰,۰۰۰	ایجاد تأسیسات منطقه‌ای تبدیل پسماند به مواد و انرژی با اولویت مشارکت بخش خصوصی	سازمان امور شهرداری‌ها و دهیاری‌های کشور
۱۰۰,۰۰۰	۲۰۰,۰۰۰	توسعه ناوگان حمل‌ونقل عمومی از محل ۱۰٪ ارزش گمرکی (۶۰٪) سازمان شهرداری‌ها و ۴۰٪ سازمان راهداری	سازمان امور شهرداری‌ها و دهیاری‌های کشور
۱۰,۰۰۰,۰۰۰	۴۷۵,۰۰۰	پاک‌سازی و بهداشتی نمودن اطراف فرودگاه امام خمینی (ره).	سازمان امور شهرداری‌ها و دهیاری‌های کشور
۰	۰	استرداد مالیات نهادهای و بنیادهای انقلاب اسلامی	بنیاد مسکن انقلاب اسلامی
۲۸۵,۰۰۰	۲۸۵,۰۰۰	تأمین اعتبار مورد نیاز اجرای بند (ب) ماده ۵۹ قانون برنامه ششم توسعه در خصوص اқشار محروم و کم‌درآمد	بنیاد مسکن انقلاب اسلامی
۰	۰	تأمین مسکن برای افراد کم‌درآمد از محل نیم درصد درآمد بانک‌ها	بنیاد مسکن انقلاب اسلامی
۱۰,۰۰۰,۰۰۰	۵,۰۰۰,۰۰۰	تأمین زیرساخت و یارانه سود تسهیلات مسکن مهر و روستایی	وزارت راه و شهرسازی
۲۰۰,۰۰۰	۱۹۵,۰۰۰	اعتبار موضوع آیین‌نامه اجرایی ماده (۸) ساماندهی و حمایت از تولید و عرضه مسکن	وزارت راه و شهرسازی
۲۰,۰۰۰	۰	تدوین مقررات و ارتقاء و توسعه نظام مهندسی و کنترل ساختمان	وزارت راه و شهرسازی
۱۶,۰۰۰,۰۰۰	۱۵,۰۰۰,۰۰۰	طرح‌های آب‌رسانی روستایی و عشایری و توسعه شبکه‌های آن - موضوع بند (ه) تبصره ۴	شرکت مهندسی آب و فاضلاب کشور، مادر تخصصی
۱۰,۰۰۰,۰۰۰	۷,۵۰۰,۰۰۰	شرکت آب و فاضلاب شهر اهواز - موضوع بند (ه) تبصره ۴	شرکت آب و فاضلاب اهواز
۱,۰۰۰,۰۰۰	۱,۰۰۰,۰۰۰	تقویت اعتبارات طرح‌های فاضلاب شهرهای دارای تنش	وزارت نیرو
۵,۰۰۰,۰۰۰	۵,۰۰۰,۰۰۰	معاونت توسعه روستایی و مناطق محروم کشور - کمک به توسعه زیربنای روستایی، تکمیل مجتمع‌های آب‌رسانی و کمک‌های فنی و اعتباری به توسعه اشتغال روستایی	نهاد ریاست جمهوری
۰	۰	جبران زیان عملیات آب و فاضلاب روستایی سراسر کشور	شرکت مهندسی آب و فاضلاب
۵۴,۶۰۵,۰۰۰	۴۵,۱۵۵,۰۰۰	مجموع	

(ارقام به میلیون ریال)

منبع: لایحه بودجه سال ۱۴۰۰

۴- اهداف کمی مورد انتظار

اهداف کمی مورد انتظار بر اساس اعتبار توزیعی به شرح ذیل است:

فصل آب و فاضلاب

تصفیه‌خانه‌های افتتاح شده و قابل افتتاح تا پایان سال ۱۳۹۹، شامل ۱۶ تصفیه‌خانه با ظرفیت مجموع ۳۵۲۲۷۸ مترمکعب در شبانه‌روز است؛ در حالی که تصفیه‌خانه‌های قابل افتتاح در سال ۱۴۰۰، ۱۴ تصفیه‌خانه به ظرفیت مجموع ۳۱۲۸۸۷ مترمکعب در شبانه‌روز پیش‌بینی می‌شود. تصفیه‌خانه‌های قابل افتتاح در سال ۱۳۹۹ و ۱۴۰۰ در جدول ۱۶ و جدول ۱۷ ارائه شده است.

1. low Emission Zone (LEZ)

جدول ۱۶: تصفیه خانه های فاضلاب افتتاح شده و قابل افتتاح در سال ۱۳۹۹

ردیف	نام شهر	نام استان	ظرفیت اسمی (مترمکعب در شبانه روز)	سال بهره برداری
۱	قم (۲)	قم	۵۰,۰۰۰	۱۳۹۹
۲	لردگان	چهارمحال و بختیاری	۶,۰۰۰	۱۳۹۹
۳	صفادشت	تهران	۷,۷۷۸	۱۳۹۹
۴	اسلامشهر	تهران	۲۲,۰۰۰	۱۳۹۹
۵	شیراز	فارس	۱۰۰,۰۰۰	۱۳۹۹
۶	ملارد	تهران	۳۵,۰۰۰	۱۳۹۹
۷	کامیاران	کردستان	۱۴,۰۰۰	آذر ۹۹
۸	شیروان	خراسان شمالی	۱۲,۰۰۰	اسفند ۱۳۹۹
۹	ساری (مدول ۲)	مازندران	۲۳,۲۰۰	آذر ۱۳۹۹
۱۰	اراک (مدول ۴)	مرکزی	۱۹,۲۵۰	اسفند ۱۳۹۹
۱۱	بن	چهارمحال و بختیاری	۳,۵۰۰	بهمن ۱۳۹۹
۱۲	کازرون	فارس	۱۷,۰۰۰	آذر ۱۳۹۹
۱۳	شهمیرزاد	سمنان	۲,۳۵۰	مهر ۱۳۹۹
۱۴	بیرجند	خراسان جنوبی	۲۱,۵۰۰	اسفند ۱۳۹۹
۱۵	هرسین	کرمانشاه	۱۳,۵۰۰	بهمن ۱۳۹۹
۱۶	نیر	اردبیل	۶,۲۰۰	دی ۱۳۹۹
		مجموع	۳۵۲,۲۷۸	-

منبع: شرکت مادر تخصصی مهندسی آب و فاضلاب کشور

جدول ۱۷: تصفیه خانه های فاضلاب قابل افتتاح در سال ۱۴۰۰

ردیف	نام شهر	نام استان	ظرفیت اسمی (مترمکعب در شبانه روز)	سال بهره برداری
۱	میناب	هرمزگان	۱۵,۷۴۰	۱۴۰۰
۲	ارومیه (مدول ۳)	آذربایجان غربی	۵۰,۰۰۰	تیر ۱۴۰۰
۳	فرادنبه	چهارمحال و بختیاری	۲,۶۰۰	تیر ۱۴۰۰
۴	کنارک	سیستان و بلوچستان	۱,۰۰۰	تیر ۱۴۰۰
۵	پرنده (مدول ۲)	تهران	۲۹,۱۵۳	تیر ۱۴۰۰
۶	دیواندره	کردستان	۶,۳۴۰	تیر ۱۴۰۰
۷	دهگلان	کردستان	۶,۸۰۰	تیر ۱۴۰۰
۸	شازند و آستانه	مرکزی	۷,۲۰۰	تیر ۱۴۰۰
۹	چرام	کهگیلویه و بویر احمد	۲,۰۰۰	تیر ۱۴۰۰
۱۰	پارس آباد	اردبیل	۹,۳۰۰	تیر ۱۴۰۰
۱۱	شادگان	خوزستان	۱۹,۳۵۴	تیر ۱۴۰۰
۱۲	آبادان	خوزستان	۷۵,۰۰۰	تیر ۱۴۰۰
۱۳	پردیس (مدول ۲)	تهران	۳۰,۰۰۰	تیر ۱۴۰۰

تیر ۱۴۰۰	۵۸.۴۰۰	البرز	کرج (مدول ۲)	۱۴
-	۳۱۲.۸۸۷	مجموع		

منبع: شرکت مادر تخصصی مهندسی آب و فاضلاب کشور

مسکن و عمران شهری

- برای سال‌های ۱۳۹۹-۱۴۰۰ جهت بهره‌برداری بیش از ۳۱ کیلومتر سامانه قطار حومه شهری در شهرهای جدید بهارستان (۱۳ کیلومتر) و پرند (۱۸ کیلومتر) و ۴۶ کیلومتر سامانه قطار شهری در شهرهای تهران (۳۱ کیلومتر)، مشهد (۱۰ کیلومتر) و کرج (۵ کیلومتر) برنامه‌ریزی شده است.
- طی سال‌های ۱۳۹۹ و ۱۴۰۰ مقرر است بیش از ۲۷۶ هزار واحد مسکن مهر نیز تکمیل و بهره‌برداری و این طرح خاتمه می‌یابد.
- طی سال‌های ۱۳۹۹ و ۱۴۰۰ مقرر است بیش از ۴۰ هزار واحد مسکن روستایی تکمیل و بهره‌برداری شود.
- با تأمین اعتبار به میزان ۱۰۵۰ میلیارد تومان از محل تبصره ۱۴ قوانین بودجه سنواتی تا پایان سال ۱۴۰۰، تکمیل و بهره‌برداری ۹۰ هزار واحد مسکن برای مناطق محروم و مناطق روستایی در جنوب استان کرمان، کردستان، لرستان و ... برنامه‌ریزی شده که ۳۶ هزار واحد آن تا پایان سال ۱۳۹۹ و ۵۵ هزار واحد آن تا پایان سال ۱۴۰۰ صورت خواهد پذیرفت.